

Velja po pošti:

za celo leto naprej . . . K 36.—
za en mesec . . . K 3.—
za Nemčijo celoletno . . . 46.—
za ostale inozemstvo . . . 46.—

V Ljubljani na dom:

za celo leto naprej . . . K 32.—
za en mesec . . . K 2-70
V pravi preložiščni mesečni . . . 2-50

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . K 8.—
za Nemčijo celoletno . . . 10.—
za ostale inozemstvo . . . 13.—

SLOVENE

Inserati:

Enostopna petstvarsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)

na enkrat . . . po 50 v
na dva- in večkrat . . . 45 „
pri vedljivih naročilih primerom
popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.

Poslano:

Enostopna petstvarsta K 1.—
Izhaja vsak dan izvenredno
delje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vsaki red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Recepti se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Pretekli leden.

Nemčiji gre na Ruskem vse po sreči. Ker Trocki ni hotel sprejeti nemških zahtev, da naj se Rusija enkrat za vselej odpove Poljski, Litvi in Kurski ter ni hotel podpisati miru, marveč je samo proglasil konec vojne, je Nemčija Rusiji odpovedala premirje, ki je poteklo 18. februarja opoldne. Takoj nato so začele nemške čete na celi črti od Vzhodnega morja do Pripjata prodirati dalje v notranjost Rusije. Ker so se ruski vojaki že davno razšli na vse strani, gre nemško prodiranje lepo od rok. 20. februarja je že došla v Berlin brzjavka boljševiške vlade, da je Rusija pripravljena podpisati mir pod tistimi pogoji, ki so ji bili stavljani v Brestu Litovskem. Toda cena miru je medtem v Berlinu očividno poskočila; z odgovorom Rusiji se jim nič ne mudi in se hočejo sedaj najprej pogajati z Rumunijo, ki se je medtem tudi omeščala. Nemške čete prodirajo dalje. Naše čete se novih vojni operacij proti Rusiji ne udeležujejo, ker smo se tako dogovorili z Nemčijo; naše vojno stanje z Rusijo je končano in se po človeški previdnosti ne bo zopet oživilo. Tako je slovenski izjavil avstrijski ministrijski predsednik dr. pl. Seidler v državnem zboru dne 19. t. m. Toda vse se zdi, da so nemški »uspehi« omamili tudi naše vojaške kroge, kajti iz našega vojnega tiskovnega stana je 20. t. m. došlo poročilo, ki govori o tem, da se je ta vojni nastop izvršil sporazumno z obema vojnima vellesilama in če doslej avstro-ogrske čete niso nastopile, da je to odvisno le od krajevnega položaja. Rusija je danes na zunaj brez vsake breme, v notranjosti divja meščanska vojna in anarhija. Na Finskem se koljeta »rečca« in »bela« garda, v Ukrajini so z orožjem zavladali pristaši ruskih boljševikov, zasedli glavno mesto Kijev in zaprli rado. Kaľedin, hetman donskih kozakov, ki je vodil boj proti boljševikom, se je ustrelil. — Poljaki so z enodusnim nastopom celokupnega naroda dosegli precejšen uspeh: Mirovna pogodba z Ukrajino je dobila dostavek, glasom katerega bo o državni pripadnosti Holma odločilo ljudsko glasovanje. Na določanje meja bodo poklicali tudi zastopnike poljske države. Zaenkrat pa vlada na Poljskem z vso znano brezobzirnostjo nemška vojaška uprava, ki je radi demonstracij za Holm razpustila poljsko vojsko, v več mestih proglasila oblegovalno stanje, Varšavi pa naložila 250.000 mark kontribucije. — 19. t. m. se je zopet sešel avstrijski državni zbor. Govoril je ministrijski predsednik dr. pl. Seidler, ki je slavil mir z Ukrajino kot krušni mir: Ukrajina se je obvezala, prepustiti nam prebitek svojih poljskih pridelkov. Navedel je dostavek glede Holma in pojasnil naše razmerje z Rusijo, kakor smo že gori omenili. Poljaki so odklonili mirovno pogodbo z dostavkom vred in so demonstrativno odšli iz zbornice. Nemški socialni demokratje so vložili interpelacijo, v kateri zahtevajo, da mora veljati vojni stanje z Rusijo na vsak način kot končno, da se naše čete tudi v ukrajinske notranje boje nikakor ne smejo mešati, da Avstro-Ogrska sprejme Wilsonova načela za splošni mir in da se naj črnovojnikji, ki so že pred vojno dopolnili 50. leto takoj odpuste domov. V drugi seji 20. t. m. so Poljaki podali izjavo glede Holma in Polesja, v kateri pravijo, da se nikdar ne odpovedo neodvisni Poljski in nobenemu delu poljske zemlje. Za njimi so podali svojo izjavo tudi Ukrajinci, ki se pritožujejo nad Poljaki, kateri da so Ukrajince zatirali in trpinčili tu in onstran meja in hočejo sedaj priklopiti poljski državi tudi gališke in bukovinske Ukrajince. Če je Avstriji kaj do Ukrajincev, naj jim da avtonomijo, če ne, naj se pa priklopijo Ukrajini. Socialni demokratje so izjavili, da ne bodo glasovali za proračun. Čehi so zahtevali, naj se cesarska naredba o podaljšanju črnovojniške dolžnosti od 42. do 50. leta razveljavi, o čemer naj brambni odsek poroča v enem tednu. Na vladnih klopčeh je nastalo veliko razburjenje, seja se je prekinila, začela so se pogajanja. Čehi in Jugoslovani so trdno držali skupaj. Končno so se pobotali, naj odsek poroča v 4 tednih. V tretji seji sta govorila med drugimi jugoslovanska poslanca dr. Tresić-Pavičič in dr. Loro Pojačnik, ki je neusmiljeno bičal ponemčevanje v Avstriji in pohlep Nemčije. — V parlamentu se snuje slovenski blok, v katerem bi bili združeni vsi Slovani, tudi Poljaki; Nemci pa kujejo nemški blok, ki naj bi obsegal tudi nemške socialne demokratje. — Na laškem in francoskem bojišču običajni artiljerijski in poizvedovalni boji. Na Ruskem so zasedli Nemci Luck, Rovno, Minsk in razne kraje na Estskem. Ujeli so doslej 1 generala, več divizijskih poveljnikov, 8700 mož; tudi s plenom se Nemci zelo pohvalijo: 1353 topov, 120 strojnih pušk, 4000 železniških voz, precej živil itd. — V Palestini so začeli Angličje zopet prodirati.

Vsenemška propaganda na Koroškem.

Celovec, 20. svečana 1918.

Koroški vsenemci so priredili v nedeljo, 17. t. m., nemški Volkstag v Špitalu ob Dravi. Shod se je vršil v telovadnici meščanske šole, kjer je pravi prostor za vsenemške govorniške vaje. Tudi tega shoda so se udeležili krščanski socialci. Katehet Zernatto je bil za-

pisnikar, dekan Habernig je pa nastopil kot govornik. Kljub temu pa na shodu ni bilo prave harmonije. Od državnih poslancev je prišel samo Hofer, pa še ta se je pritoževal na nemške kmete, češ, da ne stoji za svojimi poslanci: »Če po volilci niso zadovoljni, potem pa tudi poslanec izgubi veselje do dela.«

Od deželnih poslancev je bil razen dr. Angererja navzoč samo Pichler.

Shod je brzjavno okrenil poslanec dr. Steinwender, češ, da bi se shoda ne mogel udeležiti, tudi če ne bi bil prisiljen, da v sedanjem času ostane na Dunaju. Opozoril je, da bo treba odpo- moči revščini po vojni, za govore pa sedaj ni časa. Ravnotako malo koristno je, motiti dosedanje edinstvo v političnem življenju dežele.

Ostra Steinwenderjeva brzjavka je bila naperjena zoper dr. Angererja, ki dela vsenemško propagando in izpodkopava tla zaslužnemu parlamen- tarcu Steinwenderju. Seveda slednjega lahko jezi, da dr. Angerer, oproščen vojaščine, hodi od shoda na shod, kjer se zaletavajo v dr. Steinwenderja, češ, da je še premalo nacionalen, v času, ko skuša finančnik reševati zavožene državne finance.

Toda prizadevanje Vsenemcev, po- raziti Steinwenderja, se bodo izjalovi- la. Steinwender je stvaren delavec, ki ima kmetsko prebivalstvo zase. Nemški kmetje postajajo vsenemških puhlic siti, kar dokazuje Hoferjeva tožba.

Dr. Angerer je zatrjeval, da Nemci nočejo uničiti ne Jugoslovancev, ne Čehov, Dalmacijo pa radi prepuste Hrvat- om, čeravno je v mornariškem oziru za Avstrijo važna. Linški binškočni program! Zato je Angerer tudi za izlo- čitev Galicije, da bi Vsenemci potem osamljene Čeha in Slovence — božali, saj uničiti nas ne marajo. Napadel je tudi dr. Waldnerja, ker je ta pozdravil amnestijo.

Govoril je tudi Gattermann z Du- naja, da potrdi od Nemcev za Slovence uveljavljeno načelo, da smejo na Ko- roškem govoriti samo domači govorni- ki. Sicer je pa ta mož dal koroškim Nemcem vsaj en dober nauk: »Nacio- nalen biti se ne pravi pri vsaki prilož- nosti peti »Wacht am Rhein«, vedno tuliti »heil!« Sicer se pa zborovalcev ta nauk ni prijel, ker so pridno »heilali« in ob koncu zborovanja zapeli »Die Wacht am Rhein«.

Dr. Aichelberg je predlagal resolu- cijo, naj se ustanovi »narodno-socialna zveza nemške enotnosti« s sedežem na Dunaju.

Nadučitelj Hohenwarter iz Požar- nice je zagovarjal socialne demokratje in izrazil svoje začudenje nad zvezo nemških nacionalcev in krščanskih so- cialcev. Prehod med sovraštvom in pri- jateljstvom teh strank, je dejal, je po- polnoma prespal.

Na predlog dr. Angererja so brzo- javno pozdravili Hindenburga, da mu dajo zaščodenje za Steilauovo žalitev v Celovcu.

Vsi ti nemški »Volkstagi« so prava komedija in bi se zanje pač nihče ne zmenil, ako ne bi kazali, da hočejo Vse- nemci množice proti Slovincem na- hujskati. »Freie Stimmen«, ki so se zadnji čas iz oficialnega nemškonacio- nalnega glasila prelevile v vsenemški list, že kličejo na pomoč vlado, ko so prišle na dan prve izjave koroških Slo- vencev za deklaracijo. Poznamo to sta- ro, »preizkušeno metodo«, kakor jo imenuje posl. Dobernig. To je klic po orožnikih, klic po nasilstvu! Toda ko- roški Slovenci bomo znali udarce pa- rirati!

Iz Ukrajine.

Lvov, 18. febr. 1918.

Mlada ukrajinska ljudovlada bije da- nes boj za svoj obstanek. Naravno, da išče zaslonbe tam, kjer jo najde. Toda bojim se, da bo ta pomoč za Ukrajino predraga. Kajti že stari prednamci so znali, da na-

robe ravna, kdor izganja hudiča z Belce- bubom.

Imejmo pa pred očmi, da je Ukrajina čisto nepripravljena stopila na pozorišče. V časih, kakršni so, nobena državna tvor- ba, najmanj pa nanovo se snujoča država, ne more obstati brez oboroženega var- stva, s katerim dela red znotraj ter štiti svoje meje. Ukrajinsko vojaštvo pa je stalo pomešano s četami vseh mogočih ruskih narodov na vseh plateh. Zato se je začela velika propaganda za novo prostovoljno armado. Prvenstvo so v tem oziru imeli Ukrajinci iz Avstro-Ogrske. Dne 13. januarja letos so imeli ukrajinski dijaki iz Avstrije v Kijevu shod, kjer so sprejeli na- slednjo resolucijo: »Ko je shod premočil sedanji politični položaj ukrajinske ljudske republike, se obrača na vse Ukrajince iz Galicije, iz Bukovine in severne Ogrske s pozivom, naj nemudoma stopijo v vrste polka »Sič« v Kijevu brez ozira na to, je li so vojni ujetniki ali je njih bivanje v Ukrajini drugačnega značaja in brez ozira na njih socialno stališče.« — Že 20. janu- arja se je nato vršil velik shod vseh Ukra- jincev iz Avstro-Ogrske. Velika dvorana pedagoškega muzeja v Kijevu je bila na- bito polna. Sklenili so, naj v prostovoljne »Sičine« polke vstopijo vsi vojni ujetniki, begunci, evakuiranci. Resolucija pozivlje Ukrajince, naj z ozirom na resno nevar- nost, ki preti mladi republiki, ne izgube niti dneva z odlašanjem. Resolucija je na- perjena proti boljševikom, ruskim centra- listom in poljskim aneksionistom.

Boljševiška nevarnost je namreč ravo postala akutna in dejanska, ko je ukra- jinska Rada začela zbirati svojo vojsko. Boljševiki so se namreč iz Harkova poga- jali s kijejsko Rado toliko časa, dokler niso zbrali pri Harkovu in Jekaterinoslavu dovolj vojaških sil. Tedaj pa so ugodno se razvijajoča pogajanja pretrgali in nastopili s silo. Šesta armada, ki stoji na rumunski fronti, je ob tej priliki na zborovanju pri- znala Rado ter obsodila nasilno politiko ljudskih komisarjev (boljševikov). Ta še- sta armada je zahtevala, naj Rada čim- prej skliče ukrajinsko knostituanto, izvrši demobilizacijo ter ustanovi ukrajinske na- rodne čete, ki bodo branile pridobitve re- volucije v Ukrajini.

Ukrajinska Rada je doslej zasledovala cilj, naj Ukrajina postane zveza svobodna država v veliki ruski federativni republiki. Popolno samostojnost Ukrajine je dotlej zastopala le stranka »samostojnikov«. Po terorističnem nastopu boljševikov pa so tudi ukrajinski socialni revolucionarji, naj- modernejša ukrajinska stranka, s svojim organom »Narodna Wola« zavzeli stališče: Proč od Rusije!

Stranke so v posebnem proglasu pozvale rado, naj nemudoma proglasi samostojnost Ukrajine. Med drugimi argumenti navajajo tudi tega, da je vsled sedanjih zmed v Rusiji položaj tak, da bodo tam z veseljem sprejeli avtokratskega despota, ki bi jih rešil sedanjega stanja. S tem pa bi bilo tudi ukrajinske republike konec. Na to stališče se je 16. jan. postavil tudi kijevs- ki vojaški svet in zahteval, naj sa- mostojna republika takoj začne samo- stojna mirovna pogajanja.

Kakor znano, se je to zgodilo. Zna- ne so dosedanje posledice.

Še nekaj podatkov iz volitev v ukrajinsko konstituanto. Kijejsko okrožje n. pr. je volilo 22 poslancev na podlagi proporca. Udeleženih je bilo nad 15 strank. Znani so mi slučajno izidi iz 12 volivnih okrajev tega okrož- ja. Tu je glasovalo 1.459.511 oseb. Od teh je dobila lista ukrajinske narodne stranke 1.117.184 (torej štiri petine) glasov. Ker pride na vsakih 55.000 gla- sov en poslanec, je dobila ta lista od 22 mandatov celih 20! Po en mandat so dobili židovski narodnjaki z 86.943 (5%) glasovi in boljševiki z 59.871 (4.1%) glasovi. Poljaki so dobili 30.890, kadeti 27.383, ruska narodna stranka 47.223, židovski socialisti 12.813, zionisti 4.349, menjševiki 11.110, židovska zveza 18.281, ukr. social. federalisti in tru- doviki 3.425 glasov.

Od tedaj pa se je že mnogo spre-

menilo. V Kijevu vladajo danes bolj- ševiki. Rada je ušla in Ukrajini grozi poleg boljševiškega gorja še — nemška pomoč.

Staro prerokovanje pravi, da prej klanju ne bo konca, dokler tudi okrog svetega Kijeva v potokih ne bo tekla človeška kri. Zdi se, da ta čas prihaja.

Mariborsko pismo.

Maribor, 20. febr.

Poročali smo, da so bile nekatere na- biralke podpisov za jugoslovansko dekla- racijo v ptujski okolici pozvane k okrajni sodnji v Ptuj, ki je proti njim uvedla ka- zensko preiskavo. Tozadevni spisi so bili predloženi državnemu pravdnistvu v Ma- riboru, ki jih je od svoje strani predložilo višjemu državnemu pravdnistvu v Gradcu. To pa ni našlo nikakega kazenskega pa- ragrafa, po katerem bi se dalo postopati proti obdolžitvi nabiralk podpisov in je zato odredilo, da se preiskava ustavi. — Mariborski okrajni zastop je sklical za danes vse župane okraja na posvetovanje. V vabilu je bilo rečeno, da se gre za pro- test proti rekvizicijam živine; obenem je bilo v vabilu rečeno, naj vsak župan pri- nese s seboj občinski pečat. Pravi namer sestanka pa je bil protest proti jugoslo- vanski deklaraciji, po glasovitem Orni- govem zgledu. V ta namen je prišel iz Celja znani »Amtsleiter« Ambroschitz, ki naj bi bil naslikal zbranim županom jugoslo- vanskega vraga v čim najčrnejših barvah. Toda to pot so gospodje delali račun brez krčmarja, to je brez zavednih slovenskih županov mariborskega okraja. Sklicevate- lji so takoj uvideli, od katere strani piha veter. Poslali so v boj znanega štajerčij- janskega agitatorja Franceta Gierstmajer- ja, ki je vabil Wolfa, naj bi prišel enkrat govoriti na deželo, med slovenske kmete. Gierstmajer je seveda želel govoriti nem- ški. Toda vrli slovenski župani so mu kli- cali: »Govorite slovenski! Saj takrat, ko ste bili kandidat štajerčijanske stranke, ste znali slovenski.« Gierstmajer vsled nemi- ra ni mogel govoriti nemški in zato je iz- javil: »No, bom pa poskusil govoriti v slo- venski »sprahi!« In res je govoril, in sicer samo o rekviziciji živine, ker je videl, da je za druge stvari grozdje prekislo. V de- bato o rekviziciji živine je poseglo tudi več slovenskih županov. Sklenili so, da pošljejo na Dunaj k raznim ministrstvom dva odposlanca, ki naj tam razložita ob- upen položaj, v katerem se nahaja živino- reja v okraju. Nemci so zahtevali, da se izvolita dva Mariborčana, seveda Nemca, toda slovenski župani so izjavili, da me- ščani ne bodo zastopali kmetskih intere- sov ter so izvolili zavedna slovenska žu- pana gg. Glaserja iz Ruš in Černeta iz Fra- ma. Pri takem stanju stvari se celjski Am- broschitz seveda niti ni upal, da bi se pri- kazal in županom niso niti povedali, zakaj so prinesli pečate s seboj. Da bi pa pe- čatov ne bili prinesli zastopni s seboj, so se slovenski župani po zborovanju zbrali v Narodnem domu, sklenili v imenu svojih občin izjavo v prilog jugoslovanske dekla- racije ter svoje podpise podprli z občin- skimi pečati. Tako se je mariborskim Nemcem topot zgodilo, kakor preroku Ba- leamu: Hoteli so proklinjati, pa so blago- slavljali!

Naša sveta dolžnost.

Katera je ta?

Brez uvoda in ovinkov bodi poveda- no: Naša sveta dolžnost je našim rojakom, ki so žrtve vojske, a so vendar ostali živ, težko in grenko življenje kolikor mogoče olajšati in olepšati.

Mi, ki nismo okužali groze vojske, vsaj neposredno ne, ki smo ostali od voj- ske vsaj telesno nedotaknjeni, kako mo- remo brezčutno gledati te uboge reveže, ki so štiri leta prenašali peklenske muke vojske, a so dobili spomin od nje tudi za celo življenje . . . Kako gledati slepce, eno- noge in enoroke ali celo revčke brez obeh rok ali nog, ne da bi jim pomagali, če jim moremo kaj pomagati?

Nekaj bo storila za te reveže država, za katero so trpeli in krvaveli ter bodo trpeli celo življenje. A državna pomoč je

tako majhna, da je privatni milosrdenosti odprto še nepregledno obsežno polje.

Da bi se ta privatna dobrotelnost organizirala, se je — kakor so poročali politični listi — ustanovil »slovenski odbor za preskrbo invalidov«. Toda povedati je treba, da skrb za invalide ni samo stvar odbora, marveč stvar vse slovenske javnosti. Odbor bo mogel storiti samo toliko, kolikor ga bo javnost podpirala. Poleg skrbi za lepšo bodočnost naše domovine, ki je čudovito prešinila vso maso našega naroda, nimamo zdaj važnejše skrbi, kakor celitirane strašne vojske, pomagati tistim, ki so nje žrtev. In tega naj bi se naša javnost zavedala!

Ali ste brali podlistek »Jugoslovana« predpreteklo soboto: »Invalid«? Na drastičen in bridko-ironičen način slika pisatelj brezsrčnost zdravih ljudi do invalida. Invalid, ki mu je umetna noga odpovedala, leži na cesti v snegu in blatu; mnogo jih gre mimo, pa nikdo ga ne dvigne, ker nikdo — nima srca... Cez Samaritanski trg so korakali, pa med njimi ni bilo nobenega Samaritana. Vojne dobave so jim srce oropale, vojne rekvizicije so ga jim zarekvirirale... Ali naj je to resnična slika naših dejanskih razmer? To bi bila obsodba za nas vse.

Da nas ta obsodba ne zadene, stori vsak izmed nas, kar je v njegovi moči, za olajšanje bede!

Privatna akcija nima namena državi odvzemati njenega dela. Privatna pomoč hoče priskočiti le tam, kjer nobene pomoči ni. Predvsem hoče invalide navajati na delo; pomagati jim, da si pomagajo; pomagajo sami, kolikor si pač morejo. Delo — to povejte vsem invalidom! — je za invalide rešitev. Brezdelnost, lenoba je za vsakega človeka in tudi za invalida telesna in duševna poguba. Brez dela je življenje prazno, dolgočasno, obupno. »Dokler nisem nič delal,« — je rekel neki slepec — »sem se samó togotil na ves svet, bilo mi je za obupati; zdaj, ko sem začel delati, sem dobil zopet veselje do življenja.« To resnično resnico o delu oznanjujte invalidom po vsej domovini! Kajti nekatere je težko, zelo težko pripraviti, da bi poskusili kako delo, da bi se česa izučili. »Država me je pokvarila, država me mora živiti,« to je njih geslo. Na tem je veliko resnice; a veselja do življenja, dušne moči, tolažbe, vdanosti, poguma ti država ne more dati. Vse to ti pa da pridno delo. Z nečem se mora vsak človek pečati, sicer duševno segnje, če ne tudi telesno; in tako tudi invalid. Delo je gibanje, je veselje, je življenje. Zato naj bi vsak invalid poskušal nekaj delati, kolikor mu njegova pohablenost pripušča.

Odbor za preskrbo invalidov ne misli invalidov mnogo podpirati na ta način, da bi jim dajal na roko denar, ki bi ga nekateri najbrž ne znali prav obrabiti. V posebnega ozira vrednih slučajih se bo to že moralo zgoditi; a s potrebno previdnostjo, da se bo denar tudi prav porabil. In vendar odbor potrebuje, če hoče kaj pomagati, mnogo denarja. Zato se bo obrnil do vseh rojakov s prošnjo za darove in prid žrtvam vojske. In vi, rojaki, gotovo ne boste hoteli nasproti svojim nesrečnim rojakom biti — brez srca. Vi, vojni dobavitelji, in vi vsi, ki ste si v vojski nabrali svoj kupček skupaj — in vas ni malo — ali bi mogli trdo zavezovati svoj mošnjiček, ko vas prosijo siromaki, ki mu je vojska vzela oči, roke in noge? Velik procent vojnihih dobičkov pripada vojnim žrtvam! Zavedajte se tega; štejte si to v svojo sveto dolžnost!

Nič lažjega, kakor danes pomagati potrebnim z denarno pomočjo. Denarja dosti! Ljudje pijejo vino po 6 do 8 kron, pa si ga privoščijo dobro mero; po 20, 30 kron naenkrat za pijačo nekaterim ni preveč. Ali jim, tem veselim pivcem, ne zagreni nobenega požirka misel, kako stradajo naši vojaki, in kako medtem, ko oni pri polnih kupcih sede, v naši sredi nekateri od lakote hirajo in mrjé... Ali jim srce v prsih nič ne reče, da bi bil denar mnogo boljše naložen in da bi sami imeli mnogo slajšo zavest, ko bi vsaj en del teh vsot, ki gredo po grlu, obrnili za olajšanje tako kričečih potreb? Ali jim je vojna dobava srce oropala, ali so ga rekvizicije rekvirirale?...

Ne, ne, mi nočemo videti le sebe in privoščiti dobro samó sebi. Nesrečnim žrtvam vojske, rojakom našim hočemo težko življenje kolikor mogoče olajšati in olepšati. To si štejemo v svojo častno in sveto dolžnost!

Po »Zlati dobi«.

Državni zbor.

Dunaj, 22. febr. 1918.

Zbornica je danes končala prvo branje proračunskega provizorija. Ker se vrši glasovanje šele v četrtek, je zbornica jako slabo obiskana. Predsednik dr. Groß se spomni v daljšem govoru včeraj umrlega poslanca dr. Lea. Nato se oglasi k besedi dr. pl. Seidler, ki izreja:

»Visoka zbornica! Predvčeršnjim je izšla v listih uradna izjava, ki govori o tem,

kje se nahaja sedaj glavna moč avstrijskih bojnih sil. Kakor je razvidno iz debate, je bilo to obvestilo deloma napačno umevano. Zato si bi dovolil v pojasnilo sledeče kratke opazke: 1. Kakor sem že 19. t. m. izjavil, se ne udeležuje Avstro-Ogrska vojaške akcije (Ploskanje), ki jo vodi sedaj Nemčija proti Rusiji. (Ploskanje). — 2. Avstro-Ogrske čete ne bodo vkorakale v Ukrajino, s katero se nahajamo v prijateljski zvezi. (Živahno odobravanje). — 3. Glede Rumunije pa izjavljam, da se nahaja Avstrija v premirju s to državo. Miromna pogajanja se prično prihodnje dni. (Ploskanje). Blagovolite gospodje to pojasnilo vzeti v vednost. Za ministrskim predsednikom govori Ukrajinec dr. Evgen Levickij, ki polemizira s Poljaki glede Holma. Posl. Franta izjavi v imenu češkega svaza, da bodo Čehi glasovali proti vladi. Posl. dr. Heillinger (dunajski nemški nacionalec) pravi, da moramo imeti v Avstriji parlament. Na naslov Poljakov pravi, da se morajo čutiti Poljaki predvsem Avstrijci in potem šele Poljake. Razumeti morajo, da je Holm kupna cena Avstrije za mir. Poljski poslanci Dembinski, Glominski in dr. Tertil razpravljajo zelo ostro o političnem vprašanju. Posl. Wichtl (nemški nacionalec) se obrača glede prehrane nasproti Ogrski, napada Čeha in posl. Daszynskega zaradi njegovega govora proti Nemčiji. Po stvarnih popravkih nekaterih poslancev, predvsem nemško-nacionalnega poslanca dr. Schürffa, ki se krega na dr. Lovro Pogačnika, se odkaže proračunski provizorij proračunskemu odseku. Čas govornikom je določen na maksimum 40 minut.

Prihodnja seja v torek. Dnevni red: Drugo branje proračunskega provizorija in drugo branje finančnega zakona.

Govor posl. dr. Lovro Pogačnika.

(Po stenografičnem zapisniku iz seje dne 21. februarja.)

Visoka zbornica! Čuli smo pravkar gospoda ministrskega predsednika, kako je vse napade na Nemčijo zelo odločno odklanjal. Da, gospodje, kot Slovan vam lahko mirno rečem: občudujemo organizacijsko moč Nemcev, a zaničujemo pohlep po deželah nemške države, zaničujemo gospodstvoželjnost nemškega ljudstva (Živahno pritrdjevanje in ploskanje). — Veliko medklicev, zaničujemo, ker bunka nemška država v sedanjí vojski Avstrijo! (Dolgotrajni medklici). — Predsednik zvoni. Nemci nam očitajo, tudi govor ministrskega predsednika se je tako slišal, kakor da so bili Nemci tisti, ki so osvobodili Avstrijo sovražnikov. (Živahni medklici in protiklici). Ne in zopet ne, gospodje! (Trajni medklici). — Predsednik: Prosim, gospodje, mirni ostanite!

Poslanec dr. Lovro Pogačnik nadaljuje: Gospodje! Zopet vidimo patriote, ker gre za Nemčijo! Mi branimo Avstrijo, vi branite Nemčijo. (Medklici.) Vas, gospode patriote, moram vprašati: kdo-li je zabranil leta 1914. ruski pohod v Berlin? (Živahni medklici.) Kdo je preprečil, da niso ruski kozaki že leta 1914. vkorakali v Berlin? Avstrijski polki so to zabranili. Berite knjigo: »Unser Konrad«! (Naš Konrad.) (Številni medklici).

Predsednik: Gospodje, prosim, mirujte! (Trajni medklici in ropot.) Spoštujte, gospodje, svobodo govora.

Poslanec dr. Lovro Pogačnik nadaljuje: Bile so to naše čete. V armadi se nahajamo v večini, najbolj smo krvaveli mi, Ruse smo zadržali mi. (Živahni medklici se ponov. — Ropot. — Poslanec dr. Schürff: Kje se nahaja vaš tovariš gospod Gregorin? — Medklici.)

Predsednik: Prosim, gospodje, mirujte!

Poslanec dr. Lovro Pogačnik poslancu dr. Schürffu: Kje ste se pa nahajali vi, ko je izbruhnila vojska? V zaledju ste se skrivali. (Živahno pritrdjevanje in ploskanje. — Medklici.) Prepovedujem si, da bi me tako vpraševali moške, ki so se ves čas v zaledju skrivali. Prostovoljno sem se priglasil za fronto, hrabro sem se za Avstrijo bojeval. (Številni medklici.) Pripravljen sem bil ves čas, da umrjem na fronti za cesarja in državo, pripravljen sem, da vsak čas domovina lahko z mojim življenjem razpolaga. (Živahno pritrdjevanje.)

Iz duše vseh zvestih avstrijskih polkov govorim: Izkrvaveli smo za Avstrijo. (Živahno pritrdjevanje. — Posl. Albrecht: Za češko-slovaško brigado ste krvaveli! — Trajni razburjeni medklici in ropot.) Kdo se je pred štirinajstimi dnevi podal k Italijanom? Bil je to neki nemški avstrijski bataljon. (Medklici. — Posl. Albrecht: Tako gledališče igratel) Tako, gledališče smo na fronti igrali? Brez nas bi bila Avstrija izgubljena, Avstrijo smo rešili mi. (Trajen velik ropot. — Živahni medklici poslancev Albrechta in Bechyneja.) Predsednik: Gospoda poslanca Bechyneja in Albrechta prosim, naj ne motita razprave, ker nimata besede. (Poslanec Albrecht posl. Bechyneju: Prostaški lažnjivec ste!) Gospod poslanec Albrecht! pokličem vas k redu. (Živahni medklici se ponove.) Prosim, gospodje, mirujte! Prosim, pripustite, da go-

vori govornik. (Medklici poslancev Albrechta in Bechyneja.) Poslanca Albrechta in Bechyneja prosim, naj ne motita razprave. (Medklici se nadaljujejo. — Ropot.) Prosim, ne motite razprave, gospoda govornika prosim, naj nadaljuje. (Medklici se ponavljajo. — Ropot.) Poslanec dr. L. Pogačnik: Gospod predsednik, v takih razmerah ne morem nadaljevati, ne morem govoriti. (Živahni medklici se ponavljajo.) No, ali bo že nastalo mirno ali ne? (Trajni nemir.) Predsednik: Gospodje, prosim, omogočite razpravo. (Medklici se ponavljajo.) Prosim, bodite mirni. Gospoda govornika prosim, naj nadaljuje.

Poslanec dr. Lovro Pogačnik: Pardon, gospod predsednik, v takih okolištinah ne morem govoriti, če gospodje z nemške strani ne dajo miru. — Predsednik: Saj je zdaj mirno. — Posl. dr. Lovro Pogačnik: Pribijem, da se je ravno četrte ure ropotalo. (Ohol) Prosim, uro sem imel v roki; četrte ure je trajalo, predno se je vihar v nemškem gozdu pomiril. (Poslanec Pachet: Ker ste govorili o osvojevalnih pohlepih.) Da, ljubi prijatelj, kdo pa je zdaj vkorakal na Estsko in Kuronsko? Kdo pa zdaj osvaja mirna slovanska ozemlja, kdo pa zdaj ne organizira le Estsko in Kuronsko, marveč tudi za naša avstrijska ozemlja, za naše Primorje, ki smo je odkupili tako drago s svojo krvjo (Medklici), nemške družbe s stotinami milijonov glavnice (Čujte! Čujte!), kolonizacijske družbe, ki so si stavile nalogo, da naselijo nemški most na avstrijskem jugu z nemškimi naselbinami pri železnicih do Trsta? (Živahni medklici.) Gospod zunanji minister je rekel, da si prepoveduje vsako vmešavanje od zunaj v avstrijske notranje zadeve. Te besede bi moral tudi v Berlin nasloviti. Prepovedujemo si vsako vmešavanje tudi s strani Nemčije. (Pritrdjevanje in ploskanje. — Medklici.)

Gospodje! Dve veliki dejstvi sta pred nami. Z Ukrajino se je sklenil mir, včeraj se nam je poročalo, da se tudi z Rusijo kmalu sklene mir. Jugoslovani smo prvi trenutek, ko smo v to hišo vstopili, precej izjavili, da smo odkritosrčni prijatelji miru, ves čas smo delali na to, da se ne doseže le mir s posameznimi državami, marveč da se doseže tudi v najkrajšem času splošen mir. (Pritrdjevanje in ploskanje.)

Gospodje! Vsakega resnega moža morajo skrbeti posledice teh mirovnihih sklepov, ko vidimo, da so Nemci vkorakali v Estonijo, na Kuronsko itd., in da izjavlja naša vlada; če bo potrebno, bo tudi v Ukrajini delala red. Da, gospodje, le oglejte si red, ki ste ga tu napravili (medklici), red, ki ga je napravilo nemško hrepenenje do predprav in do gospodstva v tej državi. Nimate pravice, da delate kje drugod red. (Pritrdjevanje in ploskanje — živahni medklici in protiklici.) Predsednik: »Gospodje, prosim Vas, omogočite razpravo!«

Poslanec dr. Lovro Pogačnik: »Naučili se boste že druge pesmi, kar je sedanja dolgotrajna vojska že marsikaterega trmoglavca naučila, da je pričel drugo pesem peti. (Poslanec Fahrner: »Posebno med Vami od včeraj napreje!«) »Ljubi moji, le pomirite se in zahvalite se Bogu, da se še niso avstrijski narodi popolnoma naučili druge pesmi. (Veselosť. Medklici.) Zunanji minister kakor tudi ministrski predsednik sta tu razglasila najodločnejše načelo, da se bo perhoreciral vsako tuje vmešavanje v avstrijske notranje razmere.« (Poslanec Fahrner: »Res je tako!«) »Res je tako, kaj ne? Kljub temu se je moral grof Czernin naučiti čez 14 dni zopet drugačne pesmi in dovolil je ukrajinski radi, da se je smela vmešavati. (Poslanec Fahrner: Kje pa?) V Brestu Litovskem se je to zgodilo. Delitev Galicije se je priznala ukrajinski radi povodom mirovnega sklepa in Brestu Litovskem. (Poslanec Lursch: Ali spada Holm k nam?)

Gospoda moja, mi privoščimo Ukrajincem svobodo prav tako, kakor jo sebi privoščimo in si jo želimo. (Živahno odobravanje. — Medklici.) Vendar moramo tukaj pribiti, da se je Nemcem žalibog posrečilo, enkrat nahujskati Poljake na Ukrajince, drugič Ukrajince na Poljake. (Živahno odobravanje. — Medklici.) Vaša ljubezen do naših narodov, gospodje, ne prihaja od srca! Toda če se bodo taki prizori tukaj ponavljali, se bodo tudi avstrijski slovanski narodi druge pesmi naučili, spoznali bodo, da nimajo od Nemcev nikdar pričakovati ljubezni, ampak samo sebičnosti in sovraštva, mir bodo sklenili med seboj, v monarhiji bodo tvorili trdno slovansko enoto. (Pritrdjevanje in ploskanje. Medklici in odgovori.)

To je tudi največje strašilo Nemcev. Današnji govornik nemških strank posl. Hauser je namreč dejal, da žele avstrijskim narodom napredka, da žele, naj bi se avstrijski narodi razvijali. Toda kako naj napredujejo, kako naj se razvijajo, o tem ne črhne živa duša besede. (Klic: Nam nočejo dati ne ene šole na Dunaju!) Da, pa ne samo na Dunaju. Moj predgovornik s Koroškega je pravil o velikih ljubezni koroških

Nemcev do koroških Slovencev. (Smeh.) Pravil je, kako dobro se nam tam godi. Gospodje! Stotisoč Slovencev ima na Koroškem eno samo slovensko šolo. (Čujte! Čujte! Medklici.) Ne enega definitivnega slovenskega sodnika nimamo na Koroškem. (Medklici.) Prav noben političen uradnik ne zna slovenski govoriti, ne more z ljudstvom občevati. To je vaša ljubezen do Slovencev na Koroškem. (Dolgotrajno pritrdjevanje.)

Pred enim mesecem sem bil na Koroškem in tedaj je 700 zastopnikov koroških Slovencev iz cele dežele živahno protestiralo proti tem preganjanjem. Ko bi bili le slišali te žrtve, kako so pripovedovali: kaj so vse prestale zaradi neuteemeljenih vaših ovadb, ko so pripovedovali, koliko župnikov, učiteljev in pa kmetov je prišlo v verige, ne da bi se bilo moglo le enemu kaj dokazati. (Živahni medklici.) Ti koroški kmetje so mi pripovedovali, da so si že tudi celo mnoge takoiimenovane Nemcem prijazne družine izpregledale; kajti če pride sin domov s fronte, pravi — čeprav je njegov oče Nemcem prijaznega mišljenja in je v armadi vpisan za Nemca: Sedaj sem se šele naučil, kakšno ljubezen goje Nemci do nas, sedaj vem, da je naša rešitev le v tem, da gremo tudi mi koroški Slovenci proč od Nemcev! Zastopniki koroških kmetov so se zlasti izrekli za to, da naj se tudi koroška slovanska ozemlja priklonijo samostojnemu jugoslovanskemu kraljestvu pod habsburškim žezlom v smislu deklaracije Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja l. l. (Živahno pritrdjevanje. — Medklici.) Ljudstvo je tako govorilo. Za v zadnjem svojem govoru sem tukaj konstatiral, da je najhujše, najslabše zlo za Avstrijo — renegatstvo. (Živahno odobravanje in ploskanje.) V monarhiji ne bode prej miru, dokler se renegatstvo ne neha. (Živahno pritrdjevanje in živahni medklici. — Poslanec Lutschounig dela medklice. — Poslanec dr. Jankovič poslancu Lutschounigu: »Doma govorite slovensko, tu pa hočete zastopati nemške koristi. Vi slovenski renegati! Vi pljujete v lastno skledo.«) Da, vi me boste razumeli, gospod kolega Lutschounig (govori slovensko): Za nas velja slovanska narodna pesem iz ziliške doline, ki pravi: »Smo fantje od fare, od Zile doma, slovenskega srca, slovensk'ga duha.« (Poslanec Lutschounig slovenski: »Jo znam, jo znam!«) Poslušajte še drugo kitico: »Kdor pa odpade in mater taji, še zemlja ne bo pila njegove krvi.« (Živahno odobravanje in ploskanje.) Tako sodi narodna pesem koroških Slovencev o narodnem odpadništvu. (Poslanec Lutschounig slovensko: Slovenec ne razume Hrvata in Srba.) To pa je laž.

Gospod deželni glavar Hauser je tudi rekel, da uganjajo slovanske stranke v zbornici oderuštvo, ker hočejo vojno stisko izrabiti v svrhu političnega izsiljevanja. Pa, gospoda moja, kdo je pa v Avstriji cela stoletja živel od političnega oderuštva? Le pogledjte doli na naš jug, pa boste videli, kdo je uganjal politično oderuštvo. Nemci so naš narod stoletja zatirali in ovirali v njegovi svobodi, njegovem razvoju in napredku. (Pritrdjevanje.)

Isti govornik je konstatiral, da je parlament v nevarnosti. Zakaj? Od katere strani? Menim, da ravno ta nastop nemških strank v tej uri dokazuje, da bi jim bilo stokrat ljubše, če bi ta parlament bil tukaj zbran. (Smeh. — Medklici.) To je njihova pobožna želja. A to se vam ne bo posrečilo! Zakaj naj bi bil parlament v nevarnosti? Ker je v nevarnosti provizorij in z njim vlada Seidler. Toda jaz konstatiram: Če vlada ne dobi provizorija, mora po prvem parlamentarnem pravilu celega sveta izvajati posledice, iti mora in namesto te vlade bo pač prišla druga. Ne parlament, marveč samo nadvladje Nemcev je v nevarnosti. (Pritrdjevanje.) Kajti prebivalstvo v Avstriji je prišlo do prepričanja, da preje ne bo redu v tej državi, dokler predprave Nemcev ne izginejo s sveta. (Živahno pritrdjevanje in ploskanje.) Ko bodo avstrijski narodi dosegli svojo svobodo, potem bo v Avstriji red. Pot do provizorija ne vodi preko podjarmljenja narodov.

Da nemške stranke za notranji mir niso nič doprinesle, so danes dokazale; da tudi vlada do notranjega miru ni nič pripomogla, je istotako splošno znano.

Tu moram samo ustanoviti, da je smatrala vlada za prav, poslati v južne dežele posebno preiskovalno komisijo in gospod notranji minister je zadnjič v proračunskem odseku konstatiral, da se je bilo spravilo na Dunaj toliko gradiva o trpinčenju, denunciacijah in preganjanju Slovencev, Hrvatov in Srbov na jugu, da ga tudi v več mesecih ne bode mogoče proučiti in da je morala iti doli posebna komisija. Njegova scelenca je tudi rekel: Uspeh te komisije še ni gotov, vendar morem že danes ustanoviti, da se je nesrečnim ljudem zgodila težka krivica, in kdo je to nesrečo, kdo je to krivico izvalil? V prvi vrsti po avstrijski vladi pospeševa-

no in gojeno renegatstvo in ovadustvo. (Bravo!) Pa tudi avstrijske oblasti niso brez krivde. Komisija sicer po tej krivdi ni vprašala, toda birokracija je svojo dolžnost nasproti slovenskemu, hrvaškemu in srbskemu narodu zanemarjala. Njena najsvetejša dolžnost bi bila, da bi bila ljudstvo, preganjanje pred preganjanjem šteta. (Posl. Wichtl: Živio kralj Peter!) Vi ste že tudi klicali: »Živio Hohenzollern!«, mi pa nikoli: »Živio Srbija!«

Če ta krivda ni bila aktivna, je bila vsaj pasivna. Če vlada in nemške stranke tega tudi nočejo priznati, moram reči, da zadene to birokracija doli na jugu krivda popolne neizvedljivosti, da bi vladala naš narod. (Pritrjevanje.)

Gospodje! Le oglejte si ta upravni sistem! Izvršilni organ vsega je še danes orožnik. Ti ubogi ljudje morajo vedeti vse, storiti vse, prinesiti vsa pojasnila. Od njih se zahtevajo nemogoče stvari. Politična cenzura na jugu je sedaj hujša, kot je bila pred letom dni. Posebno v Ljubljani se je policijsko ravnanje zarotilo, vse slovenske liste, ki imajo pogum, da prosto izražajo voljo slovenskega naroda, obsoditi na smrt! (Klici: Skubel! — Tega so krivi ministri, vlada!) Da, vlada je za to odgovorna. (Poslanec Gostinčar: Skubel dobiva svoje informacije iz nemške kazine!)

Ta vlada niti ni izvedla ureditve podpor, katere smo že v poletju lanskega leta sklenili. Hodim po deželi in ni se še končal noben shod, da ne bi prišla k meni množica mater in starčkov, ki se pritožujejo, da še danes ne dobivajo zvišanih podpor. (Medklici.) Že pol leta je preteklo, kar smo sklenili zakon, da se morajo podpore izplačevati tudi svojem v Ameriki bivajočih avstrijskih državljanov — niti enega vinarja na stotine teh svojcev pri nas na jugu še ni dobilo od vlade. In zakaj ne? Gre baje za kompetenčni spor med dvema ministroma in ljudstvo mora čakati, da bo ta kompetenčni spor rešen.

Spomniti se pa moram, gospodje, tudi najbolj ubogih izmed vpoklicanih, naših invalidov. Prav lepo je, da si je vojaška uprava zelo trudila, da bi končno spravila v red invalidsko vprašanje, pribiti pa moram, da je brez števila invalidov, ki doma stradajo, ki že nad dve leti čakajo na pokojnino od vlade. (Cujte! Cujte! — Poslanec dr. Verstovšek: Volksrat v Beljaku je poglaval vlado, naj ne nastavlja slovenskih invalidov! — Medklici.) Ja, Volksrat v Beljaku se je vedno čutil poklicanega, da pozove vlado, naj slovenskih invalidov ne sprejema v javne službe. (Fej! klici.) Tak razvoj želite Slovencem. Poznam slučaj, da je nek ubogi invalid prišel prosit sedemkrat k okrajnemu glavarstvu za pokojnino, sedmič so mu pokazali vrata, vrgli so ga ven. (Cujte! Cujte! — Medklici.) Ja, gospodje, ta germanizatorični sistem ima, mesto, da bi dajal ubogim invalidom pokojnine in preskrbo, skrb za nekaj drugega. V Rogaški Slatini je bila takimenovala invalidna šola in v tej invalidski šoli so imeli samo eno učno sredstvo: koledar »Südmarke«, da bi se naučili nemško. (Smeh.) Res, gospodje, to je bilo tam edino učno sredstvo. (Medklici poslanca Lutschouniga.) Na tisoče je slovenskih in hrvaških invalidov, ustanovila pa se je, in to šele pred 14 dnevi, ena sama invalidska šola v Ljubljani, ki pa more sprejeti le nekaj invalidov. Kje pa ostanejo ostali tisoči teh ubogih mož, ki so vse žrtvovali za domovino. Südmarkin koledar so dobili v roke kot učno sredstvo. Mislim, da so pedagogi celega sveta dokazali, da more imeti vsak pouk le tedaj uspeh, ako se vrši v materinščini in še pravi čas kličem vladi: Ustanovljajte šole za invalide, ali za vsak narod v njegovem jeziku. (Pritrjevanje.)

(Konec.)

Politične novice.

+ Shod S. L. S. v Dolu. V nedeljo, 17. februarja sta imela v Dolu za domače in sosednje občine politični shod gg. poslanca dr. Lovro Pogačnik in dr. Vinko Gregorič. Navzoči so z velikim zanimanjem sledili stvarnemu poročilu, z veseljem navdušenjem so bile soglasno sprejete sledeče resolucije: Prebлагem vladarju cesarju Karlu obnavljamo neomajano zvestobo, habsburški hiši z veseljem prisegamo udanost in ljubezen. (Po sprejetju resolucije je zadonela po dvorani cesarska pesem.) — Gospodoma poslancema izrekamo srčno zahvalo in priznanje. — Z navdušenjem pozdravljamo požrtvovalno delo našega »Jugoslov. kluba«, vsem poslancem izrekamo najvišje priznanje in zaupanje. — Ostati hočemo zvesti preizkušeni S. L. S., odločno obsojamo poizkus nove, nepotrebne Kmetijske stranke in njeno glasilu; gospode poslance, ki so se

ji izneverili v najbolj odločilnem trenutku, pozivljamo, da odlože svoje mandate, ker mi jim več ne zaupamo. — Srčno smo hvaležni prevzvišenemu gospodu knezoškofu za njegov junaški zgled in mu ponovno izrekamo ljubezen in pokorščino. — Vlado pozivljamo, da čim preje skliče deželni zbor. — Na sporedu shoda ste bili tudi S. Gregorčičevi pesmi: Domovini in naš narodni dom. — Pevci so zapeli J. Aljažovo jugosl. himno: Ti osrečiti jo hoti. — Gg. poslanca sta odgovorila še na več stavljenih vprašanj in ob splošnem veselju in zadovoljstvu je bil shod zaključen.

+ O »posvetovanjih v S. L. S.« je snočni »Slov. Narod« objavil notico, ki v nobenem oziru ne odgovarja resnici.

+ Interpelacije naših poslancev. V seji dne 21. febr. so vložili naši poslanci tri interpelacije. Poslanec Gostinčar je interpeliral o razmerah med rudarji v Idriji, dr. Rybař o kršenju suverenosti Avstrije, ker so opravljale nemške čete v Sežani službo cestne policije, in poslanca Roškarija in tovarišev v zadevi rekvizicije kmetijskih pridelkov. — V seji dne 22. febr. so se vložile po naših poslancih sledeče interpelacije: 1. Interpelacija posl. dr. L. Pogačnika, Hladnika in tovarišev radi preskrbe semen; 2. glede odškodnine posestnikom v Črni na Koroškem ob zgradbi rudniške železnice; 3. radi krivičnega postopanja okr. glavarja bar. Benza, napram Slovencem na Koroškem; 4. radi nerednosti pri prevzemanju živine v Pliberku; 5. radi razmer pri aprovizaciji in radi demonstracij vsled lakote v Postojni.

+ Poslanec dr. Lovro Pogačnik in nemški nacionalci dr. Schürff. Med govorom poslanca dr. Lovra Pogačnika, ki je nemške vojne hujskače v živo zadel, se je oglasil tudi nemški kričar dr. Schürff, čes, kje pa je dr. Gregorin? Dr. Lovro Pogačnik mu je pa izpraševal vest, kje se je dr. Schürff med vojno nahajal in ga je imenoval »skrivač«. Dr. Schürff je označil to očitjanje kot obrekovanje. Vsled te žalitve je poslal dr. Schürff svoja zastopnika dr. Vrstovška in dr. Rybařa in zahteval zadoščenje. Dr. Schürff pa zahteva od dr. Lovra Pogačnika zadoščenje od svoje strani in je imenoval kot svoja zastopnika poslanca Kittingera in Wabra. V torek se vrši seja zastopnikov obeh strank. »Arbeiter-Zeitung« pravi, da bi tudi ona vedela veliko povedati o »skrivaštvu« dr. Schürffa.

+ Demonstracija poslanca viteza Wassilka. Z Dunaja nam pišejo: V seji dne 20. februarja je prišlo, kot znano, do hudih spopadov med Ukrajinci na eni strani in Poljaki ter zlasti Čehi na drugi strani. Pri tem so padle tudi žaljive besede nasproti Wassilku; na Sevrjuka, zastopnika ukrajinske republike, ki je bil v loži v zbornici, so letale psovke: »Dezertir!« in klici naj se odstrani. V današnji seji dne 21. februarja je govoril vitez Wassilko v zbornici kot protest na levi strani predsedstva, t. j. tam, kjer govore sicer Nemci. Slovani govore na desni strani predsedstva. Ta način demonstracije menda ni bil posebno srečen. Bomo videli, kdaj bo kak Nemec, pa naj si bo še huje užaljen, šel govorit na slovansko stran.

+ Finančni odsek. Dunaj, 22. svečana. Finančni odsek je sprejel predlog poslanca Lichta, na podlagi katerega ostanejo rentni dohodki, ki ne presegajo z drugimi dohodki vred 3000 kron, prosti rentnega davka. Dalje predlog istega poslanca, naj se podvržejo lovski najemniki državnemu rentnemu davku. Istotako predlog poslanca Kurande, naj se oprosti deželni hipotečni zavod in obe centralni banki hranilnic na Češkem vsakih doklad k rentnemu davku.

+ Germanizacija južne železnice. Upravni svet južne železnice se je udal nemško-nacionalnemu pritisku in je koptiral namesto treh francoskih upravnih svetnikov tri nemško-nacionalne poslance. In sicer Doberniga, Pantza in Krafta. S tem je napravljen uvod k nemški gonji pri južni železnici nasproti nemškim uradnikom. Dadašnja »Tagesspost« registrira to dejstvo z zadovoljstvom kot velik nemški uspeh. Pravi: »Poslanci bodo zastopali interese ljudstva v prometnem ozemlju železnice.« Res lepe zastopnike ljudskih koristi dobimo Slovenci v prvobojnih velenemške misli Krafta, Pantza in Doberniga. Strune germanizacije so zopet skrajno napeli. Še med vojno hočejo napraviti nasproti nam odločilen smrtni sunek. To je nov klic Jugoslovanskemu klubu, da je najostrejši boj proti vladi na vsej črti edino na mestu.

+ Zveza nemških nacionalnih strank se posvetuje o jugoslovanskem vprašanju. Dunaj, 22. febr. Danes popoldne je imela parlamentarna komisija zveze nemško-nacionalnih strank sejo, na kateri se je razpravljalo jugoslovansko vprašanje. Nemci hočejo ustanoviti enotno nemško stranko.

+ Nemčija proti Avstriji. Nemška oficierna in neoficierna poročila skušajo sedaj zvaliti vso krivdo glede odcepitve Holma na Avstrijo in na grofa Czernina. V ta namen hujskajo pri Poljaki proti Avstriji.

Poljski listi pa pravijo, da vedo Poljaki zelo dobro, za katerim grmom zajec tiči.

+ Poljsko vprašanje in Nemci. »Frankfurter Zeitung« piše: Stalno sovražno stališče Poljakov je povzročilo spremembo političnih nazorov v vodilnih krogih centralnih držav. Na rešitev poljskega vprašanja v avstro-poljskem smislu nobeden več ne misli. Nezadovoljni Poljski, ki kotetira z zahodno koalicijo, ni mogoče dati orožja v roke. Treba bo tudi preprečiti, da bi Rusija prišla zopet do moči in vodila velikočeško politiko. Samostojne republike: Inflantska, Kuronska, Estonija in Litva bodo stopile v prijateljski stik s centralnimi državami in bodo popolnoma odrezale Poljsko od Rusije. Namerava se tudi strateško zavarovati črta Visla-Narva. Istočasno odpade tudi združitev kongresne Poljske z zahodno Galicijo. Če bodo pa prešli Poljaki v Galiciji v opozicijo nasproti vladi bomo paralizirali zle posledice tega dejanja s tem, da spremenimo volivno reformo v Galiciji v korist Ukrajincev in Židov, ki bodo v bodoče tvorili podporo vlade. Dobra lekcija galiskim Poljakom.

+ Ogrski državni zbor je 22. t. mes. nadaljeval razpravo o proračunskem provizoriju. Poslanec baron Madarassy-Beck je kritiziral gospodarsko politiko vlade. Poslanec grof Batthyanyi se je pa pečal s preosnovno ogrske armade. Odobral je stališče grofa Czernina, vendar se pa boji, da ne bi iz tega nastala velika krivica za Poljake.

+ Nemški državni zbor je včeraj v drugem in tretjem branju sprejel mirovno pogodbo z Ukrajino. Proti so glasovali Poljaki in neodvisni socialni demokrati. — Nujni predlog neodvisnih socialnih demokratov, da bi za čas zasedanja izpustili od vojaškega sodišča obsojenega posl. Dittmanna, je bil odklonjen.

+ Litva pod Hohenzollerci. Poljski listi poročajo, da zasede prestol bodoče litvske države član pruske hohencollerske dinastije. Poljaki svarijo Avstrijo pred nemškim imperijalizmom na vzhodu.

+ Kdo bo novi prehranjevalni minister? Vprašanje naslednika Höferja v ministrstvu za prehrano bo rešeno šele po rešitvi proračunskega provizorija. Kot ministrski kandidat se imenuje nemško-nacionalni poslanec župan Linca dr. Dinghofer, ki se baje razume na aprovizacijo.

+ Dr. pl. Spitzmüller guverner avstro-ogrsk. banke. Dunaj, 22. svečana. Danes se je izvedelo v zbornici, da je imenovan bivši finančni minister dr. pl. Spitzmüller za guvernerja avstro-ogrsk. banke.

+ Velenemške izmišljotine. »Münchener Neueste Nachrichten« ostro prijema bivšega nemškega državnega tajnika, »velikega admirala« pl. Tirpitz. Američanu pl. Wiegandu je namreč že meseca novembra 1914 rekel, da lahko z velikimi podmorskimi čolni obkoli Anglijo in potopi vsako ladjo, ki bi se Angliji ali škotski približala in izstrada Anglijo. Te besede so povzročile, da stoji skoraj cel svet v orožju proti nam, pravi navedeni list. Vse mu je pritrjevalo in ga slavilo: v resnici je pa razpolagal le z 18 podmorskimi čolni s petrolejnimi motorji — staro železo iz leta 1909. in mogoče 12 novih čolnov z Dieselnovimi motorji. Ko so drugi poizkušali izvajati drugo poostreno podmorsko vojsko, so delovali na 600 morskih milj dolgi angleški obali le trije podmorski čolni. Nemogoče reči je obetal Tirpitz, potem jih pa tajil, ko se je izkazalo, da jih ni bilo mogoče izvesti in razdelil Nemčijo v dva tabora pristašev in nasprotnikov poostrene podmorske vojske.

+ Ali se more vojaška vlada vzdržati? V vojski je seveda umljivo, da pridobe vojaški krogi večjo veljavo, kakor jo imajo v mirnih časih. To se lahko povsod na celim svetu zasleduje. Posebno moč so si pridobili vojaški krogi v Nemčiji, a tudi v Avstriji zopet postajajo močnejši. Glede na to žalostno reč je pisal »Prag. Tagblatt«: »Tudi na Dunaju je vojaška stranka zmagala nad Czerninovo politiko miru. Ludendorff je premagal Czernina, a upajamo, da ta zmaga vojnih smotrov ne poostri in ne privede do takega notranje-političnega položaja, tako pri nas, kakor tudi v Nemčiji, ki bi ne mogel roditi nobenih blagodejnih posledic. Vabljivo je namreč, da bi s tisto silo, ki privede do zmag na bojišču, poizkušali tudi doma delati red, a zgodovina ne pozna nobenega zgleda, ki bi kazal, da bi se bili taki poizkusi posrečili. V Avstriji so že enkrat poskušali, da bi nastolili vlado na »WJR« (Windischgraetz, Jelačić in Radecki), a napočil je le dan, ko se jo pokazalo, da nobena evropska država ne prenese več militarizma. Bachovi huzarji so odpovedali tudi na Ogrskem in svet naučili, da tudi absolutna uradniška vlada sil narodov ne more zadržati. Zdaj se zopet več kot preveč govori, da mora v Avstriji napraviti red absolutizem. Slabi svetovalci bi bili tisti, ki bi usodo države v tako resni dobi hoteli spravi-

viti na tako nevaren tir, tisti, ki najbolj zaupajo o oktroiranih in o absolutizmu, bi tak greh najbolj obžalovali.« Sicer še nismo tako daleč kakor piše praški list; a vsekakor: pozornost je zelo umestna.

Vojna poročila.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO. Dunaj, 22. febr. Uradno se raz-
glaša:

Nobenih posebnih dogodkov. Lisiniginve čete so dosegle Novo grad Wolinski.

Načelnik generalnega štaba.

NEMŠKO URADNO POROČILO. Berlin, 22. febr. Wolffov urad poroča:

Zahodno bojišče: V posameznih odsekih delovanje s topovi in minami. Ob železnici Ypern-Roulers manjši boji poizvedovalnih čet. Neka angleška poljska straža je bila nenadoma napadena in vjeta.

V zadnjih treh dneh je bilo v zračnem boju in s tal sestreljenih 24 sovražnih letal in dva privezana zrakoplova.

Vzhodno bojišče: V Estoniji smo zavzeli Hapsal. Prvi estonski polk je prestopil pod nemško poveljstvo.

V Livoniji so prodrle naše čete čez črto Dvinsk — Wolmar — Spandau.

V veliko radost prebivalstva so vkorakale naše čete v Rječico severovzhodno od Dvinska. Od tam smo prodrli do Ljuzynja.

Zasedli smo Minsk.

Armada Linsingova je pri podpiranju Ukrajine za njeno osvoboditev dosegla uspehe. V Novogradu Volinskem smo dosegli zvezo z ukrajinskimi oddelki. Drugi oddelki korakajo proti Dubnu.

Nemško večerno poročilo.

Berlin, 22. zvečer. Na vzhodu napredujejo operacije.

Z drugih bojišč nič novega.

Ludendorff.

Cesar Karel v nemškem glavnem stanu.

Berlin, 22. februarja. Wolff: Cesar in kralj Karel se je mučil danes v velikem nemškem glavnem stanu, da se pogovori o perečih vprašanjih. Spremljevala sta ga načelnik avstrijskega generalnega štaba general pl. Arz in nemški vojaški pooblaščenec general pl. Cramon. Razgovorov obeh cesarjev sta se udeležila tudi Hindenburg in Ludendorff.

Angleži prodirajo proti Jerihi.

London, 20. februarja. Uradno: General Allenby, ki se je moral zaradi deževja ustaviti, je včeraj nadaljeval svoj pohod proti Jerihi in drži zadnje gorovje, ki nadvladuje dolino Jordana. Naše čete so zjutraj, 19. t. m., na 15 milj dolgi bojni črti vzhodno od Jeruzalema napadle. Zvečer so dosegle vse stavljene jim točke, povprečno 2 milj globoke.

Poročilo o nemškem pohodu v Rusijo.

Berlin, 22. febr. Wolff: Nemci so pričeli na vzhodu 19. febr. prodirati. Sovražnik je izstrelil nekaj strelcev, nato se ni več branil. Rusko 12. armada tvorijo le še razkrojene čete; umikati se je pričela že 18. febr. Čete so večinoma nadomestile rdeče garde, ki niso bile odposlane, da se bijejo, marveč da upravljajo deželo: plenile in ropale naj bi. Ruski častniki, ki so prišli 19. t. m. iz Dorpata k nemškim četam, poročajo, da tam strahovlada narašča. V Revolu so vse moče toliko časa mučili, da so umrli. V Narvi so umorili 10 nemških Baltov. Nemška 8. armada napreduje po načrtu. V Ukrajini napredujejo v mrazu in trdno zamrznjenih cestah. Dne 21. februarja smo prekorčili črto Luniec — Rovno; važna transverzalna železniška zveza Baranoviči — Rovno je v nemških rokah. Čete boljševikov se le malo brarijo. Zaloge, ki smo jih našli, presegajo vsako pričakovanje. Nemci niso zaplenili le veliko vojnega blaga in na tisoče topov, strojnih pušk, letal in avtomobilov, marveč tudi veliko tisoč železniških voz. Na zasedenih železnicač je vozijo. Pri Kovlu se gradi temelj narodni ukrajinski armadi. Ustanavlja se prva ukrajinska divizija, ki ji pripada veliko štabnih častnikov in vojakov nekdanjih ruskih polkov.

Obramba Petrograda.

Haag, 22. februarja. »Daily Chronicle« poroča iz Petrograda: Boljševiki se pripravljajo na obrambo glavnega mesta. Povsod zbirajo rdeče garde, da se branijo proti Nemcem. Ruskim četam je zapovedano, naj vztrajajo, dokler morejo, in naj, kadar se umikajo, vse uničijo.

Darujte za dr. Krekov spomenik!

Ljubljanska aprovizacija.

a **Petrolej na petrolejske izkaznice s črko C za obri** se bode izdajal po sledečem redu. Na vsako izkaznico se dobi 1½ litra petroleja. Petrolej se bo oddajal od 26.—27. februarja v sledečih trgovinah: Za I. okraj pri g. Jermanu, Poljanska cesta 5; za II. okraj pri g. Kavčiču, Sv. Florij. ulica; za III. okraj pri g. Vrtačniku, Rimska cesta; za IV. okraj pri g. Staculu, Šelenburgova ulica; za V. okraj pri g. Holzerju, Dunajska cesta; za VI. okraj pri g. Simončiču, Sv. Petra cesta; za VII. okraj pri g. Mlakarju, Spodnja Šiška 205; za VIII. okraj pri g. Šarabonu, Martinova cesta; za IX. okraj pri g. Fojkar, Dolenjska cesta. Obrtnikom se mora odvzeti celo petrolejsko karto.

a **Prodaja kruha.** Od včerajšnjega torka, dne 26. t. m. stane hleb kruha, ki mora tehtati 70 dkg, 40 vinarjev.

a **Marmelada.** Mestna aprovizacija prodaja marmelado v vojni prodajalni v Gosposki ulici. Kilogram stane 4 K 40 v.

a **Suho zelišče za juho na izkaznice uradniške skupine.** Uradniške skupine prejmejo suha zelišča za juho v ponedeljek, dne 25. t. m., popoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je ta-le red: I. uradniška skupina od pol dveh do pol treh št. 1 do 200, od pol treh do pol štirih št. 201 do konca. II. uradniška skupina od pol štirih do petih, III. uradniška skupina od petih do pol petih, IV. uradniška skupina od pol petih do petih. Vsaka oseba dobi 1 kg, kilogram stane 2 K.

a **Špeh za III. okraj št. 1301 do konca.** Stranke III. okraja z nakazili za mast št. 1301 do konca prejmejo špeh v ponedeljek, dne 25. t. m. popoldne na Poljanski cesti št. 15, in sicer pridejo na vrsto vse stranke od 1. do 2. ure popoldne. Vsaka oseba dobi četrt kilograma, kilogram stane 20 kron.

a **Špeh za zamudnike III. okraja.** Stranke III. okraja, ki niso zadnjič prejele špeha, naj pridejo ponj v ponedeljek, dne 25. t. m. popoldne na Poljansko cesto št. 15 od 1. do 2. ure.

a **Špeh za IV. okraj št. 1 do 600.** Stranke IV. okraja prejmejo špeh v ponedeljek, dne 25. t. m. popoldne na Poljanski cesti št. 15. Določen je tale red: od 2. do 3. ure popoldne št. 1 do 200, od 3. do 4. ure popoldne št. 201 do 400, od 4. do 5. ure popoldne št. 401 do 600. Vsaka oseba dobi četrt kilograma, kilogram stane 20 kron.

lj **Razdelitev petroleja v občini Moste** se vrši po sledečem redu: V ponedeljek, 25. februarja, od 8. do 12. ure, dobe št. 1 do 500, popoldne od 1. do 5. ure št. 501 do konca; v torek, 26. februarja, zelezničarji, in sicer od 8. do 12. ure popoldne št. 1 do konca, popoldne od 1. do 4. ure pa obrtniki. Vsaka družina dobi en liter, ki stane 60 vin. za 1 liter. Vsak naj se zgleda s številko in pripravi naj si potreben drobiž. — Strogo se opozarja, da se držijo stranke reda. Delitev se vrši iz skladišča pri Mausearju.

a **Čevlje z lesenimi podplati za posle** se bo razdeljevalo na Poljanski cesti številka 13/1, v ponedeljek, dne 25. t. m., od treh do štirih popoldne št. 280 do 330, v torek od treh do štirih popoldne št. 330 do 380 in v sredo od treh do štirih popoldne št. 380 do 420. Čevlji so 3 K pri paru dražji; zato bodo morali oni posli, ki so že plačali čevlje, doplačati še 3 K.

a **Iz seje mestnega aprovizacijskega odseka**, dne 22. februarja 1918. Od torka prihodnji teden naprej bo cena kruhu zopet 40 vinarjev za hleb. Seveda bo kruh tudi nekoliko slabši. — Pšenični zdrob za otroke se je razdeljeval na mestnem magistratu ta teden. Ovseni riž za doječe in noseče matere se razdeljuje prihodnji teden. — Že v poročilu zadnje seje je bilo naznanjeno, da ima mestna aprovizacija na razpolago 1 vagon testenin. Izkazalo se je, da testenin ne bo mogoče razdeliti po okrajih, ker na eni strani blago ne bi prišlo med najpotrebnejše sloje in na drugi strani tudi razpoložljiva množina ne zadošča za splošno razdelitev. Zato se je aprovizacijski odsek odločil, da razdeli testenine ubožni akciji na zelene izkaznice s črko A, ostanek družinam z velikim številom otrok, bolnikom in starim ljudem. — Mestni magistrat je zasledil, da so se izkaznice za sladkor v največjem obsegu falsificirale. Večja družba je kradla izkaznice in ponaredila vse štampilje, da se čisto nič niso ločile od originalnih. Izkaznice so se celo prodajale po kavarinah po 3.50 K za kos. Mestni magistrat je vse prizadeval odavil c. kr. državnemu pravdnstvu. — Aprovizacijski odsek je razpravljal, kako odpraviti nastavljanje za meso pri stojnicah in mesnicah. Že večkrat so bili v časopisju objavljeni toževalni predlogi. Odsek jim je pritrdil. — Zadnji čas se pojavljajo v časopisju tendenčne vesti, da mestna aprovizacija protežira pri razdelitvi živih gotove stanove in posebno zapostavlja delavstvo. Kdor nepristransko presoja delovanje mestne aprovizacije, ve čisto dobro, da ni najti aprovizacije, ki bi toliko skrbela ravno za manj situirane sloje, kot skrbi ljubljanska aprovizacija. Razširjevanje takih vesti se more smatrati le za nepremišljeno hujskanje, ki bi mnogokrat le rado zakrilo one faktore, ki so si vzeli aprovizacijo delavstva v Ljubljani v zakup, a niso do danes zanj skoraj nič storili.

Ljubljanske novice.

lj **Cerkvena vest.** Dosedanji križanski rektor vlč. g. P. Bernard Polak je bil 21. februarja izvoljen za priorja južnoavstrijske provincije nemškega viteškega reda.

lj **Šentpeterska Vincencijeva konferenca** ima izredno sejo v ponedeljek, 25. t. m. ob 8. zvečer. Na dnevnem redu je poročilo komisarija g. dr. Logarja o dobrodelnih korporacijah in napravah. Obenem se sestavi ubožni kataster, vsled česar se prosijo gg. delavni člani, da prineso seznam podpisancev.

lj **Odlikovanje.** Nadporočnik v rez. g. Vladimir Musič je odlikovan z redom železne krone 3. razreda za vojni okrasom in z meči. Odlikovalec je starejši sin c. kr. davčnega nadupravnika v p. g. Ivana Musiča v Ljubljani.

lj **Dar.** Delniška stavbinska družba Union v Ljubljani je izročila upravnemu odboru dnevnih zavetišč za revno šolsko mladino v Ljubljani, mesto venca na krsto umrlega upravnega svetnika Ivana Travnca znesek 200 K.

lj **Zgubljenih** je bilo danes na Mestnem trgu 21 K. Pošten najditelj naj odda denar v mestnem ekspeditu.

lj **Našlo** se je risalno orodje. Dobi se pri g. Gorenc, Japljeva ulica 4.

Narodna obramba.

* **Narodni davek.** »Narodni Listy« predlagajo upeljavo češkega narodnega davka. Vsak Čeh naj bi plačal mesečno deset vinarjev narodnega davka. Ako izvrši samo en milijon to dolžnost, potem bi imela na razpolago Češka mesečno 100.000 K za najpotrebnejše narodne namene. Tako Čehi! Ali ne bi mogli tudi pri nas upeljati nekaj podobnega? Zdi se nam, da čisto lahko. V to so poklicane podružnice »Slovenske Straže«, ki naj bi organizirala pobiranje v dotičnem kraju, tam kjer pa podružnic ni, naj bi jih pa ustanovili. Na tak način bi »Slovenska Straža« imela mesečno lepe dohodke in bi mogla znatno podpirati obmejne Slovence v njih boju za narodni obstoj. Zato pa na delo! Tu naj se pokaže prava narodna zavednost in požrtvovalnost Slovencev!

* **»Slovenski Straži«** so darovali: »Reveček Obmeječek« iz Koroške 20 K; pod naslovom: Maščevanje. (Na notico v »Slov.« z dne 13. t. mes., št. 36.) »Za Slovensko Stražo nič!« Slovo, čuj, ljubezni prazno, — siknilo v obraz ko bič — revčku na prošnjo prijazno. — »Za Slovensko Stražo več — kar največ!« na to vzklikujem, — dar iz srca ji dareč — za brezsrčnost se maščujem. — Po č. g. V. Munda, kaplan, Ptujška gora, nabrano ob podpisovanju izjave za deklaracijo, darovali: Oskar Žolnir, nadučitelj, 3 K; Lojska Dostal, učiteljica, 3 K; Vinko Munda, kaplan, 6 K; Jurij Kumer, mlinar, Važenberg p. Zg. Trušnje, 10 K; dar neimenovanega iz Podbrezja 20 K; Mohorjani Sv. Križ tik Slatine, po č. g. Fr. Korošec, nadžupnik, 32 K; Mohorjani Leskovec pri Ptuj, po č. g. O. Škamlec, župnik, 100 K; volilo pokojnega Ivana Semenič iz Podrage 100 K; V. Krainer, župnik, Spod. Sv. Kungota, 10 K.

* **Ljubljanske podružnice »Slovenske Straže«.** Prijatelj narodnega dela nam piše: Takrat, ko se je ustanovilo naše narodnoobrambno društvo »Slov. Straža«, sta se ustanovili v Ljubljani dve njeni podružnici, in sicer moška in ženska. Na ustanovnem občnem zboru smo sicer izvolili oba odbora, nabrali nekaj prispevkov in s tem se je končalo njuno delovanje. Tako so pretekla leta — spanja. Sedaj, ko so nastopili časi, ki so bolj resni kot kedaj poprej, je nujno potrebno, da oživimo podružnice »Slovenske Straže« ne le na deželi, ampak tudi v središču Slovenije — v Ljubljani. Kot član »Slov. Straže« pričakujem, da se bosta odbora obah po družnic po dolgoletnem spanju zdrnila in šla na delo. Sicer je pa najboljša, da se skliče občni zbor. Še nekaj mi je na srcu. Naša ljubljanska družba prireja zabave, igre itd. v različne namene, obmejnih Slovencev se pa nikdo ne spomni. Ali ni to znamenje narodne nezavednosti in brezbrčnosti?

Prosveta.

pr **»Luč«** — »Djački Vijesnik«. Uredništvo »Luč«, glasila hrvatskega katoliškega narodnega dijaštva naznanja, da je rok sotrudništvu za novi semestralni zvezek podaljšan. Rokopisi naj se pošiljajo na naslov: dr. Stjepan Markulin, odvjetnik, Zagreb, Kurečeva ulica 3, naročnina pa: Kaptol 27. — Pendant »Luč« »Djački Vijesnik« izhaja vsakih 15 dni.

pr **»Samoodločba narodov in Madjari«.** Pod tem naslovom je izšla te dni v Zagrebu brošura, v kateri je v živih barvah in z zadostno spretnostjo opisano azijsko paševanje Mažarov nad nemažarskimi narodi v ožji Ogrski in posebej nad Jugoslavlani. Priporočamo!

Primorske novice.

p **Županstvo Kanal** naznanja svojim občanom, da se je z dnem 23. svečana preselilo v Kanal, kamor naj se občani v slučaju potrebe obračajo. Naslov: Županstvo Kanal, pošta Gorica.

p **Posredovalnici za goriske begunce v Ljubljani** so darovali: Župni urad Lozice, p. St. Vid pri Vipavi, 75 K; potom uredništva »Jugoslovana« je daroval dr. Breclj v Ajdovščini 60 K; Fran Cvek, postajenačelnik, Matulje, 50 K; neimenovana gospa iz Ljubljane 10 K; darilo »Slovenskega Naroda« 250 K; Matija Selan, prefekt v zavodu sv. Stanislava v St. Vidu pri Ljubljani, iz obresti vplačanega vojnega posojila 38 K 50 vin.; odvjetnik dr. Fran Novak iz kazenske poravnave 50 K; darilo »Slovenskega Naroda« 20 K; dekan Zirk, Opčina pri Trstu 10 K; darilo »Slovenskega Naroda« 10 K; Ivan Abram, dekan v Obloku, p. Hudajužna, 50 K; c. kr. okrajna sodnija Vrhnik iz kazenske poravnave 19 K 77 vin.; c. kr. okrajna sodnija Tolmin iz kazenske poravnave 20 K; Jernej Kopač, svečar v Gorici, sedaj v Spodnji Šiški št. 90, mesto venca na krsto g. nadučitelja Josipa Hrovatina 30 K; Ivan Menčina v Kranju ob smrti nepozabnega hišnega gospodarja in prijatelja g. Josipa Hrovatina 20 K; Gruntar Albin je nabral v veseli družbi od »debeluharija« 20 K; darilo »Slovenskega Naroda« 50 K; Fr. Struckelj, trgovec v Grahovem ob Bači, za male begunske otroke 50 K; Ivan Obrstar, ekspozit, Zdihevo, p. Mozeli, prispevek prebivalstva v pomoč najpotrebnejšim ob novem letu 19 K 77 vin.

p **Razglas.** Vsem občanarjem županstva Volčanskega se naznanja sledeče: Da mora vsak posestnik, po ukazu c. kr. stacijskega etapnega poveljstva v Tolminu z dne 10. svečana tekočega leta št. 366, pribiti deščico na svoja zemljišča z napisom: To parcelo bom sam obdeloval, pridene naj tudi zraven svoje ime in priimek, kraj in hišno številko. Kdor bi na vseh svojih posameznih delih zemljišča ne napravil take deščice z napisom, bo vojaška oblast s posebno pogodbo te neoznačene parcele (njive) sprejela v obdelovanje in pridelke istih obdržala zase. Omenjene deščice imajo biti postavljene s pravilnim in lahko čitljivim napisom najkasneje do 20. marca t. l.

Deklaracija, Jugoslovanski klub in S. L. S.

Za jugoslovansko deklaracijo so se izjavili občinski zastopi vasi Kred, Staroselo, Rolič, Potoki in Borjana.

Duhovščina dekanije Tovarnik v Slavoniji se je izjavila za jugoslovansko deklaracijo.

Duhovščina Reke, Sušaka in Trsata v Hrvatskem Primorju se je izjavila za majniško deklaracijo.

Duhovščina Novigrada in okolice (Slavonija) se je izjavila za majniško deklaracijo.

Jugoslovansko deklaracijo z navdušenjem pozdravljajo in se ji pridružujejo z dušo in srcem slovenske žene in dekleta iz Kostela z 230 podpisov, iz Vasi (Žage) s 30 podpisov, iz Jakšičev s 3 podpisov, iz Fare z 29 podpisov, iz Krkovega s 17 podpisov, iz Planine s 13 podpisov, iz Vrha z 69 podpisov, iz Kuželja z 98 podpisov, iz Novega sela s 60 podpisov, iz Briga s 16 podpisov, iz Ajblja s 50 podpisov, iz Banjaleke z 18 podpisov in iz Jesenovega vrta z 12 podpisov, vse v kočevskem okraju; skupaj 642 podpisov.

Žene in dekleta Premske fare smo se z 815 podpisov izjavile za majniško deklaracijo. Navdušeno stopamo za poslanci Jugoslovanskega kluba in obsojamo izstop dveh poslancev. Tudi v Kilovče in Rateževo brdo v Zagorski fari so šle naše nabiralke podpisov, kjer so jih vsi do zadnjega prav prisrčno sprejeli. Za Krekov spomenik smo nabrali 245 K.

Žene in dekleta občine Čatež pri Brežicah se izjavljajo z navdušenjem za jugoslovansko deklaracijo z dne 30. maja 1917 v njenem polnem obsegu. Hrepenimo po združitvi jugoslovanskih dežel pod žezlom Habsburžanov. Pridružujemo se splošnim željam po miru. Našim dičnim poslancem, združenim v Jugoslovanskem klubu, pa kličemo: Krepro naprej za našo staro pravdo, za naše naravne pravice! Bog z nami! Sledi 432 podpisov.

Interpelacije Jugoslovanskega kluba.

Odpust starejših črnovojniških letnikov.

Poslanci dr. Lovro Pogačnik, dr. Karel Verstovšek in tovariši so na domobranskega ministra vložili naslednjo interpelacijo:

Vsled dogodka na vzhodu je največji del naših bojnih črt postal prost. Vrhovno vojno vodstvo ima sedaj veliko četa na razpolago za druga bojišča. Na drugi strani postajajo gospodarske razmere v zaledju posebno radi pomanjkanja delavnih moči vedno bolj obupne in sicer tako, da se moramo bati, da kljub najboljši volji doma ostalega kmečkega prebivalstva, kljub vsem odredbam ne bo v zadostni meri obdelano. Ta strah je tembolj utemeljen, ker je gotovo, da bodo vojne ujetnike v veliki meri odvzeli vojnemu podjetstvu. Pri tem ne smemo pozabiti, da gre poljedelska produkcija od leta do leta nazaj, da so ženske delavne moči preobložene z delom in da ne morejo več zadostno oskrbovati težko poljsko delo.

V najvitalnejšem državnem interesu je, da se obdelovanje polja pritegnejo sveže moči, kar se bo z uspehom doseglo le tedaj, če se gospodarstvom vrnejo kmetje in njih delavci. To se more zgoditi na dva načina: 1. da se takoj odpuste starejši

črnovojniški letniki; 2. da se na obsežnejši podlagi kot doslej podeli poljedelcem in poljedelskim delavcem dopusti.

Iz teh vzrokov vprašamo Vašo eks-celencno:

Ali je Vaša eks-celencna pripravljena ta predlog v polni meri vpoštevati in vse potrebno ukreniti, da se odgovarjajočim potrebam prebivalstva in najvažnejšemu državnemu interesu takoj odpuste starejši letniki, mlajšim letnikom pa dovolijo daljši dopusti?

Dunaj, 19. febr. 1918.

Preganjanje abs. iur. Henrika Horvata iz Ljubljane.

Interpelacija dr. Korošca, dr. Ravni-harja in tovarišev na celokupno vlado:

Na podlagi denunciacije fotografa Sturma v Ljubljani je bil abs. iur. Henrik Horvat začetkom vojske od ljubljanske policije aretiran in izročen c. kr. domobranskemu divizijskemu sodišču na ljubljanskem Gradu. Preiskava je bila vsled pomanjkanja vsake krivde ustavljena. Obrekovalcu se ni ničesar zgodilo.

Koncem nov. 1916 je bil Horvat vsled denunciacije ov. l. zopet aretiran. Pri c. kr. vojnem sodišču je bil nervozni in bolehn mladi mož vtaknjen med težke zločince. Preiskovalni sodnik je pogosto prišel na že davno pokopano stvar izza leta 1915. Pri obravnavi 2. februarja 1917 je bil Horvat oproščen. Težko obolelega g. Horvata pa niso spustili domov, marveč je c. in kr. vojno sodišče zahtevalo internacijo. Vojaske sodišče je g. Horvata obdržalo še 17 dni po oprostitvi v zaporu, čeprav je v zakonu čisto jasno predpisano, da se mora takoj izpustiti. Nato so izročili zrtev policiji, kjer je policijski nadkomisar dr. Skubel g. Horvata enostavno vtaknil v policijski zapor. Zdravniki so konstatirali ner-vozno obolelost najtežje vrste, vendar so človeški vojaški sodniki smatrali g. Horvata še vedno tako državi nevarnega, da se ga mora internirati ali v Oberhollabrunnu ali pa v norišnici. K sreči je bil med tem tabor v Oberhollabrunnu opuščen. Policija je povabila g. Horvata zopet k sebi, da je njemu nujno potreben mir in ga pregnala na Hrvaško. Ko so mlademu možu tam posla sredstva, je bil prisiljen, da se je vrnil na Kranjsko. Orožništvo ga je pa takoj prišlo in ga vleklo v Ljubljano. Policist dr. Skubel je zaprl g. Horvata za 6 ur in ga nato konfiniral v Ljubljani. — Vznemirjen in povabil pa s tem še ni bilo konca.

G. Horvat je vsled tega preganjanja fizično in živčno popolnoma strtl. Pred aretacijo je služil kot podtajnik pri vnov-čevalnici za živino v Ljubljani. Nervoznega bolnega moža nimajo na vesti samo brezvestni obrekovalci, marveč mnogo bolj policijsko ravnateljstvo v Ljubljani, kateremu je vsaka denunciacija dobrodošla nad vse dvome vzvišeno sredstvo za preganjanje tako osovraženih Jugoslovancov in pa c. in kr. vojno sodišče v Ljubljani.

Vprašamo vlado: 1. Ali je pripravljena dati g. Horvatu popolno zadoščenje? 2. Ali je pripravljena pojasniti, kakšno korist ima avstrijska država od tega, če mladega, bolnega moža gonijo semtertje kot divjo žival in mu uničijo eksistenco? 3. Ali je voljna policijske uradnike in vojaške sod-nike, ki so to zakrivil, vendar enkrat kaznovati?

Dunaj, 19. febr. 1918.

Dnevne novice.

— **Kranjski pomožni odbor za obnovitev Goriške** se snuje. Kakor se je vsled inicijative pokojnega dr. Kreka ustanovila v Ljubljani posredovalnica za goriške begunce, dokler živé med nami, tako moramo Kranjci, oziroma vsi Slovenci, ki nam je vojska prizanesla, pomagati našim tako trdo preskušanim goriškim rojakom, ko se imajo vrniti v svojo po vojski upostošeno deželo, na svoje razdrte domove. Obnovitev tako grozno razdejane dežele bo ogromno delo. Čudimo se, kako da se vlada skoro nič ne zgane, da bi za obnovev res kaj storila. Lepe besede, to je večinoma vse, s čemer jim vlada pomaga. Če v štirih mesecih ni mogla poslati vojakov ali ujetnikov, da bi vsaj nevarne izstrelke pobrali, kaj naj rečemo?! Ali je to tista toliko obetana skrb za cesarju in domovini zvesto udano ljudstvo?! In hrana za Goričane; ministrstvo pravi, da nima. Prej nam je naš narod po barakah umiral, zdaj naj še ti, ki so ostali, umrjejo gladi! Ali so res sklenili, iztrebiti nas z naše zemlje, da napravimo prostor drugim?!... Pa ne oziraje na vladno brezbržnost je tudi dolžnost bratske ljubezni, da pomagamo svojim rojakom, da bodo vsaj živeti mogli. Zato se bo osnoval Kranjski pomožni odbor. Ker bo to ogromna gospodarska akcija, se bo odbor naslonil na našo zadružno organizacijo. Naj se mobilizira naš kapital v pomoč slovenski deželi, namesto da bi se drugi po naši zemlji pasli. — Več o delovanju odbora drugič.

— Nemška pravičnost. Prijatelj nam piše: Pred nekaj dnevi sem imel opravka na postaji v Sevnici, in sicer pri blagajni za promet z blagom. Čakam dobre četrt ure, na kar se mi odpro vrata, jaz pa pomolim uradniku »aviso« s pripomnjo, kako visoki da so zdaj vojni stroški. Uradnik me ni umel niti besedice ne. Hotel je, naj govorim nemško, ker on kot Dunajčan ne razume slovenski. In seveda njegovi tozadevni zahtevi — čudna zahteva, da bi Slovenec na slovenskih tleh moral govoriti v tujem jeziku! — nisem hotel ustreči, in zato nama je moral priti na pomoč g. postajenačelnik. Sem namreč mnenja, da, če se mora Slovenec naučiti tujega jezika na tujih tleh, tako mora tudi Nemec znati naš jezik, ako hoče službovati na naših tleh. Osebnost seveda nimam proti dotičnemu uradniku ničesar, ker bi on morda rajši služil na nemškem ozemlju in ker »Raum für alle hat die Erde«, kakor piše Schiller, ki je bil kot Nemec gotovo bolj pravičen kakor so naši Nemci, ker bi radi vso zemljo rekvirirali zase, vendar je pa postopanje uprave južne železnice naravnost izzivanje slovenskega naroda, sramotenje slovenskih železniških uradnikov, ako se na boljša mesta na Slovenskem nastavljajo Nemci, slovenski uradniki pa — kakor da bi bili ti manjvredni element — pošiljajo v kake puste nemške kraje, dasi zna vsak slov. žel. uradnik gladko po več jezikov, a Nemec navadno le enega. Skoro vsak slovenski uradnik zna torej več, kakor kak potomec »Herrenvolka«. Da pa nastavljajo Nemce po naših krajih, smo tega vzrok tudi Slovenci sami, ker smo tako uslužni nasproti Nemcem; zaradi enega Nemca na primer govori celo omizje nemški! Ako bi vsak govoril z nemškimi uradniki pri nas le slovenski, bi si ta ne mogel pomagati, svoje službe ne bi mogel izvrševati, in uprava bi bila prisiljena, prestaviti ga drugam. In spričo takih in enakih narodnih krivic od strani Nemcev se ti čudijo, da ne maramo stanovati z njimi v isti hiši!

— Za davčne nadupravitelje je imenoval finančni minister davčne upravitelje finančnega ravnateljstva Ljubljana: gg. Roberta Lindner, Riharda Debelak, Franca Uršič, Edvarda Subic, Vinkota Premk, Ivana Lavrič, Franca Bervar, Miroslava Rant, Josipa Ahlin, Gustava Kernc in Jakoba Milavec.

— Tudi okr. sodišče v Ljubljani pošilja dosledno strankam zgolj nemške dopise. Tako celo v Ljubljani nismo varni pred atentati nemške birokracije! Proti taki nesramnosti je samopomoč najboljšo sredstvo. Vse take dopise vrnite vedno sodišču in zahtevajte slovensko dopisovanje! Na nemška uradna pisma vprašanja ne odgovarjajte — vračajte jih! Zganite se in pomagalo bo!

— Usposobljenostne preizkušnje za obče ljudske in za meščanske šole v pomladanskem terminu 1918 se prično na c. kr. učiteljsku v Ljubljani v petek, dne 5. aprila, ob 8. uri. Pravilno opremljene prošnje za priпуск k usposobljenosti preizkušnji je po šolskem vodstvu predložiti pravočasno c. kr. okrajnemu šolsk. svetu, da bodo najpozneje do 23. marca v rokah izpraševalne komisije.

— Nemščina na pošti. Listki, ki jih prilepljajo pošte na priporočena pisma, imajo izključno nemška krajevna imena. Tako beremo na njih: Laibach, Wocheiner Feistritz, Soderschitz... in nešteto spak, o katerih mnogokrat ni mogoče vedeti, kaj naj pomenijo. Ta pisma gredo iz dežele, širijo v tujini mnenje, da so na Kranjskem zgolj Nemci doma, in tujec, ki pride na Kranjsko, se čudi, da se pri nas slovensko govori.

— Dom za katoliške akademike v Zagrebu. Starešine in člani hrv. akad. katoliškega društva »Domagoj« v Zagrebu so prišli na dobro misel, da v času velike draginje in pomanjkanja dijaških stanovanj ustanove »Domagojski kvartir za katoliške akademike«. Ta humana ustanova obstoji že nekoliko mesecev (Zagreb, Pejačevićev trg 15). Upravljajo jo hospitantji sami. Eden starešin je ravnatelj, drugi ekonom. Imajo tudi lastno kuhinjo. Hrvatska javnost je ustanovitev tega akademičnega stana zelo simpatično pozdravila ter dohajajo tudi prostovoljni denarni prispevki.

— Vsi starešine in akademiki, ki so pri vojakih ali v tujini, naj blagovolijo poslati svoje naslove dr. Vinku Šarabonu, Ljubljana, Čopova ul. 19. Sorodniki starešin in akademikov, ki so sedaj v vojnem ujetništvu, naj bi poslali njih naslove, če so znani, istemu gospodu.

— Zdravniški honorar. Društvo zdravnikov na Kranjskem nam piše: Z ozirom na notico v »Slovencu« z dne 20. t. m. pod »Zdravniški honorar in kmetje« se vam s tem naznanja, da je podpisani odbor prejel od dotičnega zdravnika pojasnilo, iz kojega izhaja, da je bil honorar 300 kron v danem slučaju popolnoma primeren ter odgovarja tudi soglasnim sklepom tega društva z dne 10. maja 1914, 7. oktobra 1916 in 31. januarja 1918, glasom kojih je tudi vsak zdravnik opravičen sam oceniti

vrednost svojega dela. Brez ozira na to pa je glasom izjave dotičnega zdravnika pacientinja bila v tem slučaju žena premožnega posestnika, ki je njemu opetovano izjavil, da je pripravljen plačati vsako vsoto, če mu žena ozdravi in se je, kar je menda glavna stvar, isti med tem že znatno obrnilo na bolje.

— Županstva in begunci. Poročajo nam, da nekatera županstva na Kranjskem pode goriške begunce iz svojih občin, odkar je Goriška prosta. Če je ta vest resnična, moramo dotična županstva opozoriti, da begunci po velikanski večini sedaj še ne morejo domov. Brez hrane so doma, brez strehe, brez orodja, brez polja in po najnovejšem vladnem odloku tudi brez podpore. Kako naj se doma prežive?

— Rdeči križ. Od ponedeljka, 28. februarja 1918 naprej ima Rdeči križ in poizvedovalnica za vojne ujetnike in pogrešance svoje pisarne na Poljanski cesti 4, II. nadstropje, sobe št. 38 in 39.

— Smrtina nesreča. Iz Muretine od Sv. Marjete se nam poroča o nesreči, kaktera se je zgodila 11. t. m. 13 letna hčerka Micika Fištravec je kuhala 11. t. m. nekaj korakov od domače hiše obleko, da bi jo potem barvala. Vsled neprevidnosti otrokove in nepazljivosti matere se je užgala obleka in v nekaj trenutkih je bila cela v ognju. V zadnjem trenutku so prihiteli sosedi ter pogasili gorečo obleko. Težko opečeno ter v groznih mukah so jo pripeljali v pujsko bolnišnico, kjer je drugi dan izdihnila svojo blago dušo.

— Iz Planine pri Rakeku. Čakali smo na železniški postaji in pripravljali denar za vozne listke. Pri vratih se prikaže mož: »Wohin?« Začuden pogleda fant, ki je kupoval. Proti Ljubljani nekam bi se rad peljal in imenuje postajo. »Was heißt das?« se začuje skozi vratica. Še bolj čudno je gledal fant, zdaj naprej, zdaj nazaj. K sreči je bil tam gospod, ki je pomagal razočaranemu fantu. Še do vlaka ne more priti s svojim jezikom. Pride na vrsto žena: »V Ljubljano prosim.« — »Was heißt das?« — Nič ni dobila. Pride še ena: »V Ljubljano!« — Nič! — Tako je šlo, in ko ne bi bilo slučajno takih, ki so vedeli, kaj pomeni ta »vashajzas«, ne vem, kaj bi bilo s potniki. — To se je nedavno zgodilo v naši slovenski Planini, ki zanjo naši »prijatelji« še nemškega imena niso znali skovati. Upamo, da kmalu pride rešitev!

— Trbovlje. Na pustno nedeljo se je vršila v Trbovljah spevoigra »Natakar«, pri kateri so nabrali znatno vsoto za dr. Krekov spomenik. Ob tej priliki je nastopil tudi samostojni tamburaški zbor.

— Za slovenske slepce v Gradcu je priredil ljudski oder na Vrhniki 2. febr. pod spretnim vodstvom gđc. učiteljice Malavašič Medvedovo žaloigro »Za pravdo in srce«. Vrhnjsko občinstvo je trikrat napolnilo društveno dvorano ter z zanimanjem sledilo vsaki točki predstave. Vsa čast in hvala gre našim vrlim igralkam in igralcem na odru, ker so pokazali, da so kos tudi najtežjim točkam predstave. Njihova vstrajnost in ljubezen do odra in predstav naj jamčita, da jih zopet kmalu vidimo na odru. Prav tako ne smemo pozabiti našega neutrudljivega starčka gospoda Levstika z njegovim pevskim zborom. Njegov nastop in petje njegovih pevcev in pevk bi delal čast tudi vsakemu mestu na Kranjskem. Hvala jim! Čisti dobiček 829 K se je odposlal naravnost slovenskim slepcom invalidom v Odiln zavod za slepce v Gradcu.

— Poštne zmanke iz 1. 1916. Poštne znamke s sliko cesarja Franca Jožefa I. po 15, 20, 25 in 30 v, dopisnice in zalepke in nujne trioglate znamke od 1. marca naprej ne bodo več veljavne. Lahko se pa še marca meseca zamenjajo za druge znamke.

— Žrebanje državne loterije. Pri žrebanju tretje izredne državne loterije dne 21. t. m. je zadela srečka št. 440.573 200.000 K, št. 239.002 50.000 K, št. 489.359 30.000 K, št. 487.172 20.000 K in št. 366.078 10.000 K.

— Dar. Za Vojni gasilski sklad Kranjske deželne gasilske zveze za onemogle gasilce ter njihove vdove in sirote je podaril g. Anton Belec, župan in predsednik gasilske zveze mesto venca na grob rajnemu ravnatelju Ivanu Travnu znesek 100 kron.

Narodno gospodarstvo.

g Cene žitu se zopet zvišajo. »Pesti Hirlap« izvaja: Poljedelski minister je ugodil zahtevi ogrskih kmetov ki so zahtevali, naj se cene žitu zvišajo. Povisali jih bodo za 20%.

g Terjatve napram rumunski državi in rumunskim občinam. Terjatve napram rumunski državi kakor tudi napram vsem mestnim in krajevnim občinam v zasedenih okrajih Rumunije, ki so za dobave pred rumunsko vojno napovedali ali pozneje zapadle, je čimprej z navedbo vseh pojasnil zglasiti pri »Schutzstelle für österreichischen Vermögen im Ausland« (Dunaj I., Stubenring 8, Handelskammergebäude); pridejati je avtentične dokaze, s katerimi je mogoče obstoj terjatve brez dvoma dokazati. Za že vložene zglasitve je dokaze čimprej doposlali. Namesto predložitve izvirnih listin se priporoča poslati prepise.

Spominjajte se »Slovenske Siraže«!

Za trgovce. Tvrde, katere smejo glasom razpisa c. kr. urada za ljudsko prehrano z dne 29. januarja t. l. št. 8550 (drž. zak. št. 230 z dne 21. maja 1917) kavine surogate prodajati so: Adolf Glaser & Comp., Praga, sadna kava »Vita nova« kilogram po 3 K 20 v; Karel Kühlemann, Dunaj, tovarna za imperijalno figovo kavo »Korona« (kavini nadomestek) kilogram po 3 K 80 v; Rudolf Schwarz »Reindorf«, kavini nadomestek kilogram po 2 K 80 v; Ch. Kraus, Dunaj, »Cehakas«, kilogram po 3 K 80 v; Jožef Krejcar, Dobruška, tečna kava, kilogram po 2 K v papirnatem ovoju, v lesenem ovoju 2 K 20 vin; Th. Günter, Klatava, »Böhmerwaldkaffee«, kilogram po 3 K 40 v; Feliks Wimmer, Dunaj, »Herkul«, kavini nadomestek, kilogram po 3 K 40 v; dr. Fr. Zalka, Praga, »Praska mešanica«, kilogram po 3 K 40 v; Ignacij Holländer, Prerava, »Kawara«, kilogram po 3 K 40 vin; Vencel Sloup, Vrbovice, brez znamke, kilogram po 3 K 40 v; ter Henrik Ad. Dietrich, Dunaj, »Cikotin figova kava«, kilogram po 3 krone 40 vin. — Naslednjim tvrdkam izdelovanje kavinih surogatov ni bilo dovoljeno: A. Zupnik, Dunaj, Zupnikove »Sanitäts« sladnokavine konserve s sladkorjem (1. s sladno kavo, 2. z ječmenovo kavo); Neža Pucholt, Kr. Vinogradi, »Sylva«; Bratje Hiller, Tečen (»Reichs«-Nährsalz-Normalkaffee); R. Feldmann, Brno, »Bruna«; Ignacij Hollender, Prerava, »Mora«; Marija Kučera, Zizkov, »Mina«; Samuel Epstein, Dunaj, »Lucullus« (esencja); I. Swoboda, Praga, »Phöbus«; Fran Vesely, Boryt za Bzh. Melnik »Nektar«; Jožef Brezina, Lužec ob Moldavi, »Kavin«; Fr. Werich, Kr. Vinogradi, »Javanol«; »Arto Nährungs« u. Genussmittelfabrik, Praga, »Artokaffee«; Marija Holosova, Praga, »Gallus«; Fran Lobenstak, Mitterndorf, Štajersko, Salzammergut »Gebirgsgesundheitskaffee«; A. Krivanek, Brno, »Adria«, vojni kavini nadomestek; Ernest Kunitz, Altstadt ob Labi, brez znamke, Rudolf Reckziegel, Heß, želodova kava, Jožef Blau, Dunaj, »Portoriko«, kavini izvleček; Mokador, Dunaj, »Mokador«; Karel Kühmann, Dunaj, »Polinta«; Jan Janak, Praga, kavini nadomestek, F. F. J. Porosch, Kardoš, Rečica, »Perun«, zajtrkovalne konserve; Franc Durzak, Dunaj, kavini nadomestek ter Karla Frankl, Dunaj, »Prima«. Ta nadomestila se ne smejo izdelovati, ne prodajati.

Fellerjeve tek vzbudljive, lagodno odvajalne rabarbarske kroglice z znamko »ELSA-KROGLICE«



prinesejo olajšavo. 6 škatlic franko 7 K 37 vin. Lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elstarg 134 (Hrvaško). Cez 100.000 zahvalnih pisem.

+

»SLOVENSKA MATICA« naznanja prežalostno vest, da je njen večletni odbornik, zaslužni blagajnik in pisatelj

Anton Koder

c. kr. stotnik, poštni ravnatelj v pokoju

dne 21. februarja t. l. v miru preminul.

Bodi mu ohranjen trajen, časten in hvaležen spomin.

Ljubljana, 23. svečana 1918.

SLOVENSKA MATICA.

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja povodom prebriske izgube našega preljubljenega brata, svaka in predobrega strica, gospoda

Jožefa Preskerja

veletrgovca in posestnika v Zrečah,

izrekamo vsem našo najpriskrnejšo zahvalo. Prav posebno pa se zahvaljujemo premilostnemu g. Francisku Hrastlju, arhidijakonu in dekanu v Konjicah, vlč. g. Matiji Karbi, konzist. svetniku in župniku v Zrečah, in ostali čast. duhovščini; dalje prebлагородnemu gosp. dr. Hohlu, uradnemu vodji okrajnega glavarstva v Konjicah, in drugim gospodom uradnikom konjskih uradov, slavni požarni brambi istotam, slavnemu obč. zastopu v Zrečah z županom g. Winterjem in podžupanom g. Kračunom na čelu, slav. šolskemu vodstvu istotam in sploh vsemu občinstvu konjskega okraja in občine, ki je sprejelo blažega pokojnika k večnemu počitku.

Zaljubljeni ostali.

+

Dr. Mano Dereani naznanja v svojem ter v imenu svojih otrok Pavla, Vere, Milene in Lidije, in vseh ostalih sorodnikov, da je naša nad vseh ljubljena, prebлага mamica, gospa

Alfonza Dereani

v petek, dne 22. februarja 1918, po daljši kruti boleznini nas prerano zapustila.

Pogreb nepozabne blagopokojne bode v nedeljo, dne 24. februarja t. l. popoldne, na pokopališču v Št. Vidu nad Ljubljano.

STARINA! Kupujejo se vsake vrste stare stvari, kot: kozarci, stare ure, minijature, steklene omare in sploh vse vrste staro pohištvo. — Natančneje se poizve na Starom trgu v trgovini Lončar.

Kupi se dobro ohranjen **koleselj** z vso opravo za enega ali dva konja. H kupnini se evatuelno doda tudi slanina. — Ponudbe pod »Koleselj 622« na upravo »Slovenca«.

Išče se za takoj ali pozneje **prešivaika (Stepperin)** za čevljarsko obrt, eventualno tudi vajenka. — Predstaviti se je pri Fran Štantnerju, Ljubljana, Šolburgova ulica.

Izgubila se je večeraj dopoldne z voza od Vrhnike do Ljubljane črna suknja. Pošteni najditelj naj jo odda proti dobri nagradi v živilih in denarju v gostilni »pri Figovcu« na Dunajski cesti.

PRODA SE večja množina sadnega hisa Naslov pove uprava pod št. 560.

PRODA SE dobro ohranjen avtomat po nizki ceni. 85 Vse se poizve pri P. POGACNIK, MENGES 88

PRODA SE dobro ohranjeno moško kolo Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 612

Hišo kupim v ljubljanski okolici, ako možno, z malim vrtom. Cena 5000—15.000 K. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 607 do 15. marca.

SPREJME SE tajnik za kmečko občino, več tudi nemščine. Plača po dogovoru. — Naslov pove uprava pod št. 606

ISCEN MANJŠE POSESTVO, pripravno za letovišče, najraje ob vodi ter v bližini železniške proge v ljubljanski ali kamniški okolici. — Ponudbe prosim pod »Lepa lega« na upravo tega lista. 608

SE ISCE na neko posestvo na Dolenskem. Neoženjen, vojašine prost, zanesljiv in pošten. Prednost imajo, kateri so že na večjem posestvu samostojno službovali. Lahko tudi invalid. Pismene ponudbe s spričevalom in zahtevno plačo do 15. marca t. l. pod šifro UPRAVNIK 333, RUDOLFOVO, poste restante.

VEČJA MNOŽINA sirka (Reisstroh)

za ribarice in metle se dobi po ugodni ceni. — Kje, pove upravništvo »Slovenca« pod št. 604.

PRESKRBA GORIVA ZA PRIMORSKO —: društvo z o. j. v Trstu, —: kupi vsako množino **bukovega oglja** za sukcesivno dobavo do konca marca 1919. 609

Razpisuje se služba **uradnika** ki je prost vojašine ter več knjigovodstva in se razume na zemljiško knjigo. Ponudbe s spričevali na »Zadružno zvezo v Ljubljani«. 610

Več hlapcev, vrtnarja in upraviteljskega praktikanta sprejme takoj **GRASČINA V LOKI PRI ZIDANEM MOSTU.** Vsa oskrba in dobra plača zagotovljena.

Nad 1.000.000 mojih ročnih šivalnih šil

v rabi! Praktično orodje za vsakogar za šivanje usnjenih predmetov, oprem, jermenov, čevljev, mehov, jader, vreč, plah. — Važno za vojake. — Razprodajalec popust. Cena kompl. šilu K 5.—, povzetni stroški posebej. Izvoz žrebčev, varovalcev podplatov in vojnih podplatov, P. E. Lachmann, Dunaj IX., Mosergasse 3, odd. 181.

IŠČE SE pridna, poštena služkinja
zmožna vseh domačih hišnih del, srednjih let od 35 do 45. — Naslov pove uprava lista pod št. 591.

Tri mizarske pomočnike
sprejme
ANTON ROJINA, mizarstvo, Ljubljana.

Konjsko žimo
vsako množino, kupuje Mihael Mihelič, ščetar v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 1, nasproti kazine.

PRODAJALKA
se sprejme v prodajalno z mešanim blagom v bližini Ljubljane. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 528.

Mlini za drobljenje
Pally, Praga II., Havličkovo nam. št. 32 pri Henrikovem stolpu.

Proda se dobro ohranjena knjižnica
v obsegu 400 knjig. — Naslov pove uprava lista pod št. 600.

Išče se elegantno meblovana soba
s popolnoma separiranim vhodom se išče. Ponudbe na upravo lista pod šifro H. V.

Proda se oprava za spalno sobo
Naslov pove uprava lista pod št. 576.

Zamaške
stare zamaške kg po K 20—
nove zamaške kg po K 40—
PAVL BIRNBAUM
Einkaufsstelle, Dunaj, II., Daringasse 39 bei der Nordbahn. — Prevzema tudi po povzetju.

Sprejem
1 žagarja, 1 mizarskega pomočnika in 1 mizarskega vajenca. —
ALOJZIJ KANC, Gameljne pri Ljubljani.

Prodajalka
strogo zanesljiva in v mešani stroki dobro izurjena moč, se sprejme v večjo trgovino na deželi. Hrana in stanovanje v hiši. — Ponudbe s sliko in zahtevo plače sprejme upravnništvo pod Stalna služba št. 550.

Proda se 6 ZIDANIH POSLOPIJ
z opeko kritih, ob okrajni cesti, pol ure od kolo-dvora večjega trga in četrte ure od premoškopu oddaljena, z vrhom in sadonosnikom na Sp. Štajerskem. Poslopja so porabna za trgovino, pekarijo, gostilno in mesarijo. Plačilni pogoji ugodni. Ponudbe na upravo lista pod št. 556.

VABILO
na
redni občni zbor
Hranilnice in posojilnice v Ribnici
registrirane zadrge z neomejeno zavezo,
kateri se bo vršil

v nedeljo, dne 3. marca 1918, popoldne ob 3. uri v zadržnih prostorih.

DNEVNI RED:
1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobrenje računskega zaključka za l. 1917.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti. **Načelstvo.**

NB. Ako bi zgoraj sklicani občni zbor ob do-loženi uri ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje na istem mestu in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki sklepa brez ozira na število ude-ležnikov. 589

Gozdne sadike.

Iz državnih drevesnic na Kranjskem se bodo na spomlad leta 1918. prodajale, dokler bo v za-logi, naslednje vrste gozdnih sadik:

Smreke 4—5letne po 7 K
Smreke (presajene) 5letne po 8 K
Smreke (presajene) 6letne po 9 K
Črni bori 3letni po 7 K
Kanaški topoli, 2—3 m visoka

drevesca po 10 K

Cene veljajo za 1000 sadik, oziroma 100 ko-madov drevesc z zavojem vred, postavljene na najbližjo železniško postajo.

Naročila naj se pošiljajo c. kr. deželnemu gozdnemu nadzorništvu v Ljubljani. 558

PREDNAZNAILO!
DAMSKI SALON PRVE VRSTE
ZA KLOBUKE
Mimi Sark
LJUBLJANA
SELENBURGOVA ULICA
Usojam si vsem velespoštovanim damam vljudo naznaniti, da otvorim moderni damski salon za klobuke ter vljudo prosim, da se v toliko po-čaka, da pripeljem
čisto novo nabavljene modele.

Katoliška tiskarna v Ljubljani.

KARLO ŠISKOVIC, CRNIKAL, ISTRA
kupi vsakršno množino drobno metega
žvepla
za žveplanje trt kakor tudi gobice
za cepljenje trt.

KAVNI NADOMESTEK »AIDA«,
PRALNI PRAŠEK »ADRIA«,
dišave ter vse drugo specerijsko in kolonijalno blago dobi se vedno pri
Filip Šibeniku, Zagreb, Sveučilišni trg 1.

Stalna ulica 2 **F. BATJEL LJUBLJANA**
GORICA
Moška in ženska dvokolesa se s staro pnevmatiko, živalni in pisalni stroji, gramofoni, električne žepne svetilke. — Najboljše baterije. Posebno nizke cene za preprodajalce. 1775
Mehanična delavnica na Starem trgu 11.

Svileno blago
modno volneno blago, platnene namizne prte in brisače, ponuja trdka
PROKOP SKORKOVSKY & SIN,
Humpolec, Češka.
Vzorci na željo samo direktnim odjemalcem.

Srbečico, lišaje
odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir. „rujavno mazilo“. Popolnoma brez duha, ne maže. Poskusni lonček K 230 ve-liki K 4— porcija za rodbino K 11—. Za-loga za Ljubljano in okolico: Lekarna pri zlatem elenu, Ljubljana Marijin trg. 1020

Pralno in čistilno sredstvo
mnogo let v rabi pri armadi, v ujetniških taborih, gospodinjstvih in pralnicah, hotelih, pisarnah, tovarnah in rudnikih itd.

ZA ČIŠČENJE PERILA
v gospodinjstvih, hotelih, pralnicah itd. v
ZA SNAŽENJE

rok, podov, tovarniških prostorov, stanovanj in vseh vrst predmetov iz železa, lesa, porcelana itd. izdeluje in dobavlja v velikih množinah
KEMIČNA TOVARNA PRAGA VII-773.

Srbečico
garje, lišaje in vsakovrstne kožne bo-lezni odstranja zanesljivo in naglo Bern-steinovo mazilo brez duha. Cena 3, 5 in 9 kron. Sem spadajoče Bernsteinovo milo 5 kron. — Izdeluje lekarnar Ale-ksander Gerö, Nagykörös 30, Ogrsko. 366

Paramente
cerkveno orodje, celotne cerkvene
oprave itd.
dobavlja najcenejše
JOSIP VEND, specialna trgovina,
Gabl ob Orlicih, Češko.

Vojna zapesna ura
natančno regul. in re-pis Nikol ali jeklo K 12— 16— 20— z radij svetlin. kazalščem K 16— 20— K 24— vsre-brnem okrovu K 16— 24— K 28— z radij svet. kazal. K 30— 36— srebrna zapesna ura na elast. K 30— 36— 40— 44 kar. zlata zapesna ura na elast. K 100— K 120— K 140— 3letno pismono-jam-stvo. Pošilja po povzetju. Nikah riziko! Zamena do-vo-ljena ali denar nazaj.
Prva tovarna ur Jan Konrad
c. in kr. ovorna kazalnik Brax st. 1933, Česko.
Na željo se vsakomur zastavi: pošlje moj glavni cenik.

Išče se! **Išče se!**
Letovišče na Bledu
1918

Išče se stanovanje iz 4 sob s kuhinjo s sobo za služkinje za 2 postelji, če le mogoče kot edina stranka v kaki vili s solčno lego s teraso ob je-zeru na njega vzhodnem obrežju, z velikim senč-natim vrtno za nemoteno rabo istega. Stanovanje mora biti popolno opremljeno in imeti vse, kar je potrebno za gospodinjstvo v rodbini treh odraslih, treh otrok do 4 let, ene vzgojiteljice in dveh po-slov. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Bled 420«.

Štambilije
vseh vrst za urade,
društva, trgovce itd.
Anton Černe
graver in izdelovatelj
kavčuk-štambilijev
Ljubljana, Dvorni trg št. 1.

500 krot
Ria-Balsam.
2877
Vam plačam, ako Va-sih kurjih oces, bra-davic in trde kože, tekom 3 dni s korenino, brez bolečin ne odpravi
Cena lončku z jamstvenim pis-mom K 2-75, 3 lončki K 5-50, 6 lončkov K 8-50
Stotine zahvalnic in priznalic. — **KEMENY,**
Kaschau (Kassa) I., poštni predal 12 540, Ogrsko.

DINAMO-žepna svetilka !!

Električna luč s pritiskom roke, nikaka baterija, ne more odpovedati, dolgo let uporabljiva. S pote-gljem male rinitice se ja-me premikati dinamo, ki da električni tok za sve-tilko in naredi lepo belo luč. Cenejša kot vsaka druga žepna svetilka, ker odpade nadomeščanje baterij. Poljubno dolgo sveti brez prestanka.
Cena komadu K 30—.
Pošilja z Dunaja proti vpslatvi zneska poleg K 150 za zavoj in poštno franko po celi Avstro-Ogrski in na bojno polje glavna zaloga
Max Böhmel, Dunaj, IV. Margarethenstr. 27/32
Ceniki proti vpslatvi K 1—, 2456

Čevljarske pomočnike
sprejme v delo **vojna čevljarna v Ljubljani.** Plača pa dogovoru in sedanjim razmeram primerna. Ponudbe naj se pošljejo na Zavod za pospeševanje obrti v Ljubljani, Dunajska cesta št. 22, kjer naj se čevljarji, ki žele stopiti v službo, v svrhu dogovora osebno zglasijo od 9. ure dopoldne do 2. ure popoldne. 3244

Tehnična pisarna
za izvršitev vsakovrstnih načrtov in proračunov. Oblastveno konc. zasebna posredovalnica za nakup in prodajo zemljišč, gozdov in posestev.
VALENTIN ACCETTO
zapriseženi sodni izvedenec
v Ljubljani, Trnovski pristan št. 14.
Izvršujem na željo tudi privatne cenitve v mestu in na deželi. Pro-dajalci in kupci naj se obrnejo na gori označeno posredovalnico. Pre-vzemam tudi stavbinska dela in nadzorovanje. Tajnost zajamčena. 2780

I. Wanek
krznar 2961
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 19
kupuje vseh vrst
kože divjačine,
lisic, kun itd. po naj-višjih dnevnih cenah.

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!
Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je
Vzajemna zavarovalnica
proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov
Ljubljana :::: Dunajska cesta št. 17.
Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom sgradbe; 2. vse pre-mično blago, mobilije, poljsko orodje, stroje, živino, svonove in enako; 3. vse poljske pridelke, žita in krmo; 4. svonove proti prelomu; 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in druge kombinacije in proti nesgodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno nižjeavstrijske zavarovalnice, ed katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnico.
Varnostni zaklad in udnine, ki so znašale l. 1915. 783.306 kron 29 vin., so poskočile koncem leta 1916. na 906.828 kron 91 vin. Tadaš čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolje bo rastei zaklad.
Ponudbe in pojasnila da ravnateljstvo, glavne poverje-ništvu v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh tajah na-stavljeni poverjeniki.
Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje isplačilo. 1499
Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!